

**CATEGORIEËN VAN BESCHERMDE
GEBIEDEN EN VERGELIJKING VAN HUN
NIVEAU IN TSJECHIË EN NEDERLAND**

*Bakalářská práce
Nizozemština pro hospodářskou praxi*

Lucie Škaloudová

Vedoucí práce: **Drs. Bas Hamers**

Ik verklaar dat ik mijn scriptie zelfstandig heb geschreven en alle gebruikte bronnen heb vermeld.

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní veškeré zdroje, které jsem použila.

V Olomouci, dne 24. června 2013

Lucie Škaloudová

Dankbetuiging

Ik wil graag van harte mijn dank betuigen aan mijn scriptiebegeleider, Drs. Bas Hamers voor zijn geduld, waardevolle adviezen en behulpzaamheid die hebben mij geholpen tijdens het schrijven van deze scriptie.

INHOUD

1	INLEIDING	5
2	ONTWIKKELING VAN BESCHERMDE GEBIEDEN IN TSJECHIË EN NEDERLAND.....	7
2.1	ONTWIKKELING VAN BESCHERMDE GEBIEDEN IN TSJECHIË	7
2.2	ONTWIKKELING VAN BESCHERMDE GEBIEDEN IN NEDERLAND	10
2.3	VERGELIJKING VAN ONTWIKKELINGEN IN TSJECHIË EN NEDERLAND	12
3	VERSCHIL TUSSEN WETGEVING VAN BESCHERMDE GEBIEDEN TUSSEN TSJECHIË EN NEDERLAND	14
3.1	EUROPESE NATUURBESCHERMINGSWETTEN EN ORGANISATIES.....	14
3.2	NATUURBESCHERMINGSWET IN TSJECHIË.....	19
3.3	NATUURBESCHERMINGSWET IN NEDERLAND	26
3.4	VERGELIJKING VAN NATUURBESCHERMINGSWETTEN IN NEDERLAND EN TSJECHIË..	32
4	BESCHRIJVING VAN BESCHERMDE GEBIEDEN IN TSJECHIË EN NEDERLAND.....	34
4.1	BESCHRIJVING VAN BESCHERMDE GEBIEDEN IN TSJECHIË.....	34
4.2	BESCHRIJVING VAN BESCHERMDE GEBIEDEN IN NEDERLAND	43
4.3	VERGELIJKING VAN HIËRARCHIE.....	51
5	VERGELIJKING VAN BEPAALDE BESCHERMDE GEBIEDEN IN TSJECHIË EN NEDERLAND	54
5.1	POSITIE EN GESCHIEDENIS	54
5.2	BESCHRIJVING VAN HET NATIONAAL (BESCHERMD) LANDSCHAP.....	60
5.3	TOERISTISCHE TREKPLEISTERS	62
5.4	SAMENVATTING.....	65
6	CONCLUSIE	67
	BRONNEN.....	69
	LIJST VAN AFBEELDINGEN, KAARTEN, TABELLEN EN GRAFIEKEN.....	78
	LIJST VAN BIJLAGEN	80
	BIJLAGEN	81
	RESUMÉ V ČEŠTINĚ	84
	ENGLISH ABRIDGEMENT.....	85
	ANOTACE.....	86

1 Inleiding

Beschermde gebieden zijn plekken die worden beschermd vanwege hun natuurlijke, culturele of andere waarde. Overall is de invloed van mens en cultuur voelbaar, pure natuur of wildernis hebben we niet meer. De natuur is aanmerkelijk beïnvloed door de mens. Er zijn nu ongeveer 7 miljard mensen op aarde. Met zo een snel groeiende bevolking oefent de mens een steeds grotere druk uit op de natuur. Elk mens benut natuurlijke bronnen zoals aardolie. We produceren ook afval, vooral in de rijke landen, maar nu ook steeds meer in de arme landen.¹

Ik besloot dat ik in mijn scriptie beschermde gebieden in twee verschillende landen vergelijk. Het hoofddoel van deze scriptie is om een beeld te scheppen van de verschillen tussen de actuele natuurbeschermingswetten van beschermde gebieden in Nederland en Tsjechië. Natuur is onafscheidelijk verbonden met ons leven en daarom heb ik als thema voor mijn scriptie categorieën van beschermde gebieden en vergelijking van hun niveau in Tsjechië en Nederland gekozen. Volgens mij is het een actueel thema, omdat natuurbescherming steeds belangrijker wordt.

Ik deel mijn bachelor scriptie in vier hoofdstukken in. Allereerst wil ik de ontwikkeling van beschermde gebieden in Tsjechië en Nederland omschrijven. In het tweede hoofdstuk zou ik graag het verschil tussen de wetgeving van beschermde gebieden in Tsjechië en Nederland behandelen. Verder wil ik over de beschrijving van beschermde gebieden in Tsjechië en Nederland schrijven. In dit hoofdstuk wil ik vooral de grote beschermde gebieden zoals Nationale Parken en Nationale (Beschermde) Landschappen beschrijven. In het laatste deel geef ik een vergelijking van bepaalde Nationale (Beschermde) Landschappen in Tsjechië en Nederland. Hier wil ik eerst de positie en geschiedenis van de natuur van deze gebieden beschrijven. Verder geef ik de belangrijkste gegevens, zoals doel van bescherming. Een ander deel van dit hoofdstuk zal bestaan uit toeristische trekpleisters – cultuur, natuur, en mogelijke activiteiten. De afsluiting van dit hoofdstuk zal bestaan uit toeristische statistieken van deze gebieden en problemen voor de natuur die door het toerisme veroorzaakt worden.

¹ *Natuurinformatie.nl* [online]. [gebruikt op 2012-01-03]. Zie link: <http://www.natuurinformatie.nl/nm.dossiers/natuurdatabase.nl/i001961.html>

Voor mijn bachelor scriptie gebruik ik de Tsjechische wet nr. 114/1992 ter bescherming van natuur en landschap, wet nr. 218/2004 en de Nederlandse natuurbeschermingswet 1998. Een andere primaire bron zal informatie van ministeries van beiden landen en gegevens van bureaus voor statistiek zijn. Natuurlijk zal ik ook vakliteratuur gebruiken. Ik zal websites van enkele Nationale Parken en organisaties van natuurbescherming gebruiken. Verdere informatie zal uit brochures komen.

2 Ontwikkeling van beschermde gebieden in Tsjechië en Nederland

De ontwikkeling van beschermde gebieden is vooral het resultaat van twee hoofdfactoren. De eerste factor is het bezit van beschermde gebieden. In de geschiedenis waren beschermde gebieden gewoonlijk gebied van monarchen. Monarchen gebruikten beschermde gebieden voor persoonlijk gewin. In de 19^e eeuw begonnen beschermde gebieden door private ondernemingen aangekocht te worden. De tweede factor is het karakter van beschermde gebieden of waarde van het beschermde gebied. In het begin was de waarde van beschermde gebieden een bron van hout. In het begin van de 20^e eeuw was het motief van bescherming de esthetiek van het natuurgebied. Na de Tweede Wereldoorlog was het motief van bescherming biologische diversiteit. In de laatste 30 jaar zijn er meer motieven: esthetiek, biologische diversiteit en beschermd gebied als economische bron.²

Bij het deel over Tsjechië ga ik veel verder terug in de geschiedenis omdat over de Nederlandse ontwikkeling van beschermde gebieden ik niet genoeg bronnen heb.

2.1 Ontwikkeling van beschermde gebieden in Tsjechië

De ontwikkeling van natuurbescherming in Tsjechië werd beïnvloed door de algemene politieke situatie of hing af van verschillende vorsten en regeringen. Perioden van verschillende houdingen tot de natuur werden afgewisseld. De eerste vermelding over zekere natuurbescherming, onder *Karel IV* dateert uit de 14de eeuw. Het ging voornamelijk om wild- en bosbescherming. Het zouden alle bossen in het Koninkrijk der Tsjechische landen moeten betreffen. Het document *Maiestas Carolien* uit 1355 zorgde hiervoor. Hoofddoel van dit document was de bescherming van het koninklijk bezit tegen armelui, oneerlijke beheerder en jagers. Het document bestond uit een uitgewerkt systeem van feodaal bosbestuur en stelde strenge straffen in. Omdat de adel tegen dit document was, werd het echter nooit geaccepteerd.³ Een van de redenen is dat in de koninklijke bossen de adel hun huizen bouwde en een deel van de grond in bezit

² EEA. Protected areas in Europe – an overview. Copenhagen: EEA, 2012. ISBN 978-92-9213-329-0. p. 9.

³ PATZELT, Zdeněk. Ochrana přírody a krajiny v České republice. [DVD]. Praha: AOPK ČR, 2008.

had. Volgens de Maiestas Carolien zou deze grond aan de koning behoren.⁴ Andere documenten ontstonden in de loop der tijd op staatsniveau.

Het oudste echt beschermde gebied is het *Žofinský oerwoud* in Novohradské berggen. Het werd op 28 augustus 1838⁵ door graaf *Jiří Buquoy* gesticht en hedentendage is het een nationaal natuurreserveaat. Dit werd gevolgd door andere beschermde gebieden op privé terreinen. In 1858 werd het oerbos Boubín een reserveaat. In 1894 werden Budy in Vysoký Chvojno en Barrandova rots gesticht. In het begin van de twintigste eeuw ontstonden de tot nu toe bestaande beschermde gebieden op het land van Het Huis Liechtenstein. In de periode van Oostenrijk-Hongarije ontstonden belangrijke documenten waarvan het grootste deel tot de Tweede Wereldoorlog geldig was. Een voorbeeld uit deze tijd is het Keizerlijke koninklijke patent van bossen en hout. Dit werd op 5 april 1754 door koningin Marie Terezie opgesteld. Het ging om de eerste wettelijke norm die bosexploitatie in Oostenrijk-Hongarije regelt.⁶

Pas na de Tweede Wereldoorlog begon de staatsnatuurbescherming echt. Er is een tendentie tot voornamelijk kleine gebieden vastgesteld. In 1922 waren op het gebied van de hedendaagse Tsjechische republiek 7 (privaat) natuurreservaten. Wetgeving van beschermde gebieden, zoals wij het hedendaags kennen, dateert uit het begin van de 20^e eeuw bij het ontstaan van Tsjechoslowakije. In 1938 waren er al meer dan 150 (staats) natuurreservaten. In heel het interbellum was er geen groot beschermd gebied. Na de Tweede Wereldoorlog was er een tendens ook grote natuurgebieden te beschermen. In 1952 is de terminologie van beschermde natuurgebieden vastgesteld. Volgens de toenmalige regels werden reservaten gesticht voor een specifiek doel. Als soort van reserveaat werd ook een beschermd landschap of landschappelijk (natuur) gebied aangemerkt. Met het aannemen van *wet nr. 40/1956* in 1956 over staatsnatuurbescherming was de term beschermd landschap geregeld en gedefinieerd.

⁴ SPIRIT, Michal. Úvod do studia práva. Praha: Grada Publishing a. s. 2010. p. 187

⁵ ČESKÝ KRUMLOV – Oficiální informační systém. Žofinský prales. [online]. © 2000 Sdružení Oficiálního informačního systému Český Krumlov. [gebruikt op 2013-01-19]. Zie link: http://www.ckrumlov.cz/cz1250/region/soucas/i_zofpra.htm

⁶ VRŠKA, Tomáš, HORT, Libor. Historie vzniku lesních rezervací v ČR do roku 1945. Ochrana přírody. 2008, roč. 65, č. 1. ISSN 1210-258X. pp. 26-28

Deze wet onderkende kleine beschermde gebieden als staatsnatuurreserveaat en definieerde ook de term nationaal park. De definitie was:⁷

“Nationale Parken zijn grote gebieden die authentieke of weinig door menselijke activiteiten zijn beïnvloed. Gebieden die bijzondere wetenschappelijke betekenis hebben. Ze zijn belangrijk door klimaat, waterbeheer of in geneeskundige opzichten. Daarnaast kan het een educatieve functie hebben.”

Het oudste grote beschermde gebied is het beschermde landschap **Český ráj** (Boheems paradijs) dat nog voor het begin van de wet in 1955 was gesticht. Het eerste Nationale Park werd door het staatsbesluit in 1963 gesticht. Het was het Nationaal park **Krkonoše (Reuzengebergte)**.⁸ Het grootste Tsjechische Nationale Park Šumava en het nationaal park Podyjí werden door het staatsbesluit in 1991 gesticht. Ondanks het feit dat deze wet veel gebreken had, gold het tot 1992. Deze wet regelde alleen de bescherming dat we hedentendage omschrijven als buiten gewoon beschermde gebieden. Houtbescherming groeiend buiten een bos werd alleen door secundaire wetgeving geregeld.⁹ Deze wetgeving definieerde niet de rechten en plichten. Deze wet miste middelen die nodig waren voor effectieve uitvoering en realisatie van complexe natuurbescherming bijvoorbeeld administratie en sancties. De wet regelde ook niet de deelneming van publiek aan natuurbescherming en eigendomsrecht.¹⁰ Daarna is wet nr. 40/1956 door **wet nr. 11/1992** ter bescherming van natuur en landschap vervangen. Deze moderne wet definieert natuurbescherming en categorieën van beschermde gebieden. Het omdat niet alleen buiten gewoon beschermde gebieden, maar ook algemeen beschermde gebieden.¹¹ Alleen het Nationaal park České Švýcarsko werd door de wet gesticht in 2000. In 2000 sluit Tsjechië zich aan bij de overeenkomst van de IUCN (World Conservation Union).¹² (meer hierover in 3.1.3) Een verandering werd geregeld door **wet nr. 218/2004**. Deze wet regelt vooral de plichten die voortkomen

⁷ Tsjechië. wet nr. 40/1956 Sb. van 24 augustus 1956 o státní ochraně přírody. Wetboek van Tsjechoslowaakse Republiek, 1956. § 4. (mijn vertaling)

⁸ PATZELT, Zdeněk. *Ochrana přírody a krajiny v České republice*. [DVD]. Praha: AOPK ČR, 2008.

⁹ BOROVIČKOVÁ, Hana a HAVELKOVÁ, Svatava. *Nástroje ochrany přírody a krajiny*. Praha: MŽP. PLANETA, 2005. Roč. XII, č. 8. ISSN 1213-3393. p. 40.

¹⁰ Toelichtend verslag tot wet nr. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

¹¹ VOŽENÍLEK, Vít a kolektiv. *Národní parky a chráněné krajinné oblasti České republiky*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002. ISBN 8024404680. pp. 5-6

¹² MŽP. *Světový svaz ochrany přírody (IUCN)*. [online]. © 2008 - 2012 Ministerstvo životního prostředí [gebruikt op 2013-01-19]. Zie link: http://www.mzp.cz/cz/svetovy_svaz_ochrany_prirody

uit Europese wetten.¹³ Hedentendage wordt er in Tsjechië een poging ondernomen om andere Nationale Parken te stichten, maar alles staat nog aan het begin.¹⁴

2.2 Ontwikkeling van beschermde gebieden in Nederland

Natuurbescherming in Nederland, hetzelfde als in veel andere Europese landen, was een reactie op de industrialisatie. In deze tijd, aan het begin van de 20^e eeuw werden veel initiatieven voor natuurbescherming genomen. Eerst waren het particuliere initiatieven, inclusief burgerorganisaties als Natuurmonumenten, De Algemene Nederlandse Wielrijdersbond, en pas later de Provinciale Landschappen. Deze organisaties kochten de natuurgebieden op en daarna werden deze gebieden geopend voor publiek. Pas later hield de overheid zich met natuurbescherming bezig. In 1905 werd door twee Nederlanders *Jac. P. Thijssen* en *Eli Heijmans* De vereniging Natuurmonumenten gesticht. Het oudste beschermde gebied is het *Naardermeer* dichtbij Amsterdam. Dit gebied werd in 1906 door de Vereniging Natuurmonumenten als eerste natuurgebied aangekocht en hedentendage is het een nationaal natuurreservaat.¹⁵

Het oudste Nationale Park ter wereld, Yellowstone bevindt zich in de Verenigde Staten. Het werd in 1872 gesticht en werd een voorbeeld voor Nationale Parken in Europa.¹⁶ Het eerste Nationaal Park in Nederland, *Veluwezoom* werd door Natuurmonumenten in 1930 opgericht. In 1934 werd het tweede, Nationaal Park De Hoge Veluwe, door Natuurmonumenten opgericht. De Rijksoverheid richtte in 1950 het Nationaal Park Kennemerduinen op. In 1995 is dit nationaal park opgegaan in het door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ingestelde Nationaal Park Zuid-Kennemerland. Nederland werd lid van de IUCN (World Conservation Union) in 1969. Dankzij dit besluit werd een Interdepartementale Commissie Nationale Parken en

¹³ MIKO, Ladislav, ŠTURSA, Jan a kolektiv autorů. *Národní parky a chráněné krajinné oblasti v České republice*. Praha: MŽP, 2010. 2. vyd. ISBN 978-80-7212-543-2. pp. 9-11.

¹⁴ TUREK, Jakub. *Křivoklátsko je lesnickým parkem. Co z toho...?* Horydoly.cz. [online]. © 2003-2013 Horydoly.cz. [gebruikt op 2013-01-13]. ISSN 1801-9927. Zie link: <http://www.horydoly.cz/turiste/krivoklatsko-je-lesnickym-parkem-co-z-toho.html>

¹⁵ NATUURMONUMENTEN. Geschiedenis. [online]. [gebruikt op 2013-01-19]. Zie link: <http://www.natuurmonumenten.nl/geschiedenis>

¹⁶ JANSSEN, Joks, PIETERSE, Nico, BROEK, van den Lia a BREEDLIJK, Marnix. *Historie Nationale Landschappen*. Rotterdam: De Maasstad, 2007. ISBN 978 90 5662 6334. p. 34.

Nationale Landschapsparken ingesteld. Op basis van het advies van de Interdepartementale Commissie Nationale Parken en Nationale Landschappen stelde de Tweede Kamer Nationale Parken in. In 1980 wordt de onafhankelijke Voorlopige Commissie Nationale Parken ingesteld. Deze commissie identificeert de mogelijke gebieden en verkent per gebied de haalbaarheid. In 1985 wordt het eerste natuurgebied **Schiermonnikoog** officieel door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ingesteld. In 1989 wordt het eerste Nationale Park volgens de moderne betekenis Schiermonnikoog opgericht¹⁷ en daarna wordt elk jaar vanaf 1991 tot 1995 een nieuw nationaal park gesticht. In 1991 was dat Nationaal Park Dwingelderveld¹⁸, in 1992 het Nationale Park Park Weerribben. In 1993 Nationaal Park De Groote Peel, in 1994 het Nationaal Park De Biesbosch, in 1995 Nationaal park De Meinweg en in 1996 De Maasduinen. Na 3 jaar pauze richtte Nederland Nationaal Park het Drents-Friese Wold op in 1999 en verder in 2001 De Zoom - Kalmthoutse Heide. In 2002 worden meer Nationale Parken gesticht – Nationaal Park beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa, Nationaal Park Duinen van Texel, Nationaal Park Oosterschelde en Nationaal Park De Loonse en Drunense Duinen. Twee Nationale Parken in 2003 - Nationale Park Lauwersmeer, Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug en in 2004 Nationaal Park Sallandse Heuvelrug. Deze twintig Nationale Parken vormden in 2005 de **Stichting Samenwerkingsverband Nationale Parken** op.¹⁹ Het tot nu toe laatste Nationaal Park De Alde Feanen werd in 2006 door de minister ingesteld²⁰. In 2012 decentraliseert het Rijk natuurbeheer en geeft het over aan de provincies.²¹

¹⁷ SAMENWERKINGSVERBAND NATIONALE PARKEN. *Nationaal park Schiermonnikoog*. [online]. [gebruikt op 2013-01-20]. Zie link: <http://www.nationaalpark.nl/schiermonnikoog/default.xml>

¹⁸ SAMENWERKINGSVERBAND NATIONALE PARKEN. *Nationaal Park Dwingelderveld*. [online]. [gebruikt op 2013-01-20]. Zie link: http://www.nationaalpark-dwingelderveld.nl/documents/nationaal_park.xml?lang=nl

¹⁹ LNV. *Nationale Parken in Nederland*. Den Haag: Van Marken Delft Drukkers, 2005. p. 15.

²⁰ SAMENWERKINGSVERBAND NATIONALE PARKEN. *Ontstaansgeschiedenis, feiten en ontwikkelingen Nederlandse Nationale Parken 1975 – 2006*. Den Haag: IFZ Bedrijfsuitgeverij, 2007. Zie link: <http://www.nationaalpark.nl/documents/documents/onstaansgeschiedenis-nationale-parken-feiten-en-ontwikkelingen.pdf>

²¹ *Regiegroep Natura 2000* [online]. © Regiegroep Natura 2000 [gebruikt op 2013-01-03] Zie link: http://www.natura2000.nl/pages/naslagwerk_1_3_1.aspx

2.3 Vergelijking van ontwikkelingen in Tsjechië en Nederland

Tsjechoslowakije gold in het interbellum als een van de meest ontwikkelde staten ter wereld en bereikte het niveau van Nederland. Er was een indirecte politieke reden waarom Nederland eerder begon met officieel beschermde gebieden. Tsjechoslowakije was een nieuwe democratie en moest veel andere problemen oplossen. Verder was er angst voor nazisme in Duitsland en problemen met de Sudeten-Duitsers. In de jaren 30 was er ook een economische crisis, net als in Nederland. Deze politieke, economische en sociale factoren leidden tot minder aandacht van de overheid voor natuurbescherming in Tsjechië. Een andere factor kan ook zijn dat Nederland een grote bevolkingsdichtheid had en nog steeds heeft en aan het begin van de 20^e eeuw was alleen 5%²² van het land bebost. Als er in een land weinig natuur en bossen zijn, dan hebben mensen meer aandacht voor de betekenis van natuur. Het is niet alleen aandacht voor natuurbescherming, maar ook voor de ontwikkeling van natuur. In Tsjechië was in dezelfde tijd 29% van het land bebost en er waren meer gebieden met oorspronkelijke vegetatie die zonder menselijke hulp kunnen fungeren en dat was in Nederland niet het geval.²³

Als we kijken naar de Nederlandse geschiedenis dan kunnen we zien dat monarchen in Nederland niet zo'n grote invloed hadden. Alles werd vanaf de 16^e eeuw in de Staten Generaal bepaald. Het is in Nederland gebruikelijker vrijwilligerswerk te doen.²⁴ In Tsjechië zijn mensen tevreden als ze hun eigen werk doen en voor de rest moet de staat zorgen. Het is een van de redenen waarom er in Tsjechië niets als De Vereniging Natuurmonumenten is tot de 21^e eeuw. In Nederland kwamen de eerste initiatieven tot natuurbescherming van particulieren. In Tsjechië kwamen de eerste initiatieven wegens boven genoemd Tsjechisch karakter van de overheid. Pas in 2001 werden in Tsjechië provincies opgericht. Veel zaken werden gedecentraliseerd en sommige beschermde gebieden lagen in meerdere provincies. Het Nationaal landschap Český ráj bijvoorbeeld werd over 3 provincies verdeeld en het Nationaal park Krkonoše (Reuzengebergte) over

²² PROBOS. www.probos.net/bosdigital/html/doc_geschiedenis_txt.html – 20-01-2013

²³ UHUL. *Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky – stav k 31 prosinci 1998*. Praha: Ministerstvo zemědělství, 1998. ISBN 8070841435. p. 7

²⁴ LENDERINK, Drs. Willem. Vrijwilligerswerk. Beleid van de overheid. (lezing) Olomouc: Studium generale, 9 april 2013.

twee provincies. De afwezigheid van een centraal bestuur van sommige beschermde gebieden leidde tot de ontwikkeling van een burgerstichting. Bijvoorbeeld Burgerstichting Český ráj. De ontwikkeling van burgerstichtingen vond ook plaats dankzij de aandacht van de EU voor het milieu. De toelating van internationale normen van natuurbescherming was door de politieke situatie in beide landen verschillend. Tsjecho-Slowakije was een socialistische staat. Het was geïsoleerd van westerse organisaties voor natuurbescherming. Nederland is vanaf 1848 democratisch en stond open voor nieuwe ontwikkelingen. De verschillen werden in de loop van de laatste twintig jaar aangepast. De Tsjechische Republiek en Nederland namen deel aan internationale pacts en conventies en zijn lid van de Europese Unie en andere organisaties. De Europese Unie en andere organisaties beïnvloeden beide landen wat betreft natuurbescherming.

3 Verschil tussen wetgeving van beschermde gebieden tussen Tsjechië en Nederland

Natuurbescherming wordt door verschillende middelen gerealiseerd. Van deze middelen neemt recht een belangrijke positie in. Dankzij rechtsmiddelen kan men niet alleen verboden en begrenzing bepalen, maar ze kunnen ook verplichten om iets wel te doen. Het doel van dit hoofdstuk is het beschermde gebied in het kader van het recht te bekijken, omdat het recht niet alleenstaand werkt, maar in alle gebieden tegelijk.

Een van de belangrijkste middelen van natuur- en landschapsbescherming zijn voornamelijk beschermde gebieden. Beschermde gebieden zijn volgens de natuurbeschermingswet natuurwetenschappelijk en esthetisch belangrijke of unieke gebieden. Zulke gebieden zijn meestal lokaliteiten die een uniek of exemplarisch biologische diversiteit hebben. Verder hebben deze gebieden een unieke geologische structuur. Ze vertegenwoordigen typische elementen van landschappelijke karakteristiek, cultuurlandschap en deze gebieden zijn ook belangrijk in het kader van wetenschappelijk onderzoek. Het doel van de bescherming is meestal het behouden of verbeteren van de huidige staat van het gebied of het spontaan laten ontwikkelen van het gebied of een deel ervan.²⁵

3.1 Europese natuurbeschermingswetten en organisaties

Elke land inclusie Tsjechië en Nederland beschermt zijn natuur op hun eigen manier. Maar planten en dieren respecteren de grenzen vaak niet, net als bijvoorbeeld rivieren. Daarom is het belangrijk deze problemen op internationaal niveau op te lossen. Er zijn verschillende organisaties en initiatieven die zich met natuurbescherming bezighouden en er zijn veel internationale afspraken gesloten. Hedentendage zijn er meer dan 500 internationale en regionale overeenkomsten over natuurbescherming.

Tsjechië en Nederland zijn lid van een groot aantal belangrijke organisaties. Het verschil tussen deze landen is vooral de tijd van toelating tot deze verdragen. Nederland ondertekende deze verdragen meestal in de tijd van hun ontstaan, Tsjechië na de val van het communisme.

²⁵ MŽP. *Zvláště chráněná území*. [Online]. © 2008 - 2012 Ministerstvo životního prostředí. [gebruikt op 2013-01-04]. Zie link: http://www.mzp.cz/cz/zvlaste_chranena_uzemi

Artikel 6 van het EG-Verdrag zegt:

„De eisen inzake milieubescherming moeten worden geïntegreerd in de omschrijving en uitvoering van het beleid en het optreden van de Gemeenschap in het bijzonder met het oog op het bevorderen van duurzame ontwikkeling” ²⁶

Hiertoe hebben zij een aantal verdragen ondertekend:

- Natuurlijk het uiterst belangrijke Verdrag van Rio, waarin het beginsel van de duurzame ontwikkeling wordt vastgelegd. (1992)
- Verdrag van Washington betreffende de handel in zeldzame soorten vrijlevende dieren en planten (1973)
- Verdrag van Bonn inzake migrerende soorten (1979)
- Verdrag van Bern betreffende het behoud van wilde dieren en planten in hun natuurlijk milieu in Europa (1979)
- Verdrag van de Werelderfgoedlijst (1972), (meer hierover in 3.1.4)
- Verdrag van biodiversiteit betreffende biologische diversiteit. (1992)
- Europees verdrag van landschap (2000)
- Verdrag van Ramsar inzake het behoud van Europese wetlands (1971) ²⁷

3.1 Internationale afspraken

Verdrag	Vanaf	Nederland	Tsjechië
Verdrag van Rio	1992	1993	1993
Verdrag van Bonn	1979	1983	1994
Verdrag van Bern	1979	1982	1998
Biodiversiteitverdrag	1992	1993	2005
Europees verdrag van landschap	2000	2000	2002
Verdrag van Ramsar	1971	1980	1990

Bron: MŽP, NOORDZEELOKET [1,2]

²⁶ BACKES, Ch. W., GILHUIS, P. C., KOEMAN, N. S. J. *Milieurecht*. Kluwer a Wolters Kluwer business, 2006. Zesde druk. ISBN 90-13-01356-2. p. 134

²⁷ EUROPESE COMMISSIE. *EU legt zich toe op de bescherming van de natuur*. Brusel: Europese Gemeenschappen, 2002 ISBN 92-894-1409-X. p. 11

Nederland ondertekende deze laatste afspraak in 1980²⁸, Tsjechoslowakije in 1990. Beide landen hebben op hun gebied meer dan een standaard aantal van wetlands, een waterrijk land als Nederland heeft er 49 en Tsjechië 14. De oppervlakte van de Nederlandse wetlands volgens de internationale lijst is meer dan 818 908 ha, de oppervlakte in Tsjechië is bijna 60 207 ha. Van de landen in de Europese Unie heeft alleen Duitsland een grotere oppervlakte wetlands.²⁹ In Tsjechië is het Ministerie van Milieu verantwoordelijk voor deze afspraken.³⁰ In Nederland is dat het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

3.1.1 Natura 2000 – Europese rechtssysteem voor beschermde gebieden

Natura 2000 is een systeem van beschermde gebieden die zich bevinden in de EU-landen. De keus van Natura 2000 gebieden blijkt uit twee Europese wetten:

- Richtlijn 2009/147/EC, ter bescherming van vrij levende vogels
- Richtlijn 92/43/EHS, ter bescherming van natuurlijke Habitats, vrij levende dieren en spontaan groeiende planten³¹

3.1 Natura 2000 logo [4]

De taak van het systeem is de bescherming van soorten dieren, planten en natuurhabitats die volgens de Europese Unie het meest bedreigd zijn, zeldzaam zijn of zich alleen in een bepaald gebied bevinden. In de praktijk betekent dit dat de lidstaat ook de bescherming voor soorten moet garanderen die in eigen land frequent voorkomen, maar vanuit een Europees perspectief bedreigd zijn.³²

²⁸ NOORDZEELOKET.NL. Verdrag van Ramsar. [online]. 18-01-2012, Noordzeeloket [gebruikt op 2013-04-13]. Zie link: http://www.noordzeeloket.nl/overzicht/beleid_en_regelgeving/verdrag/?compID=14_2174

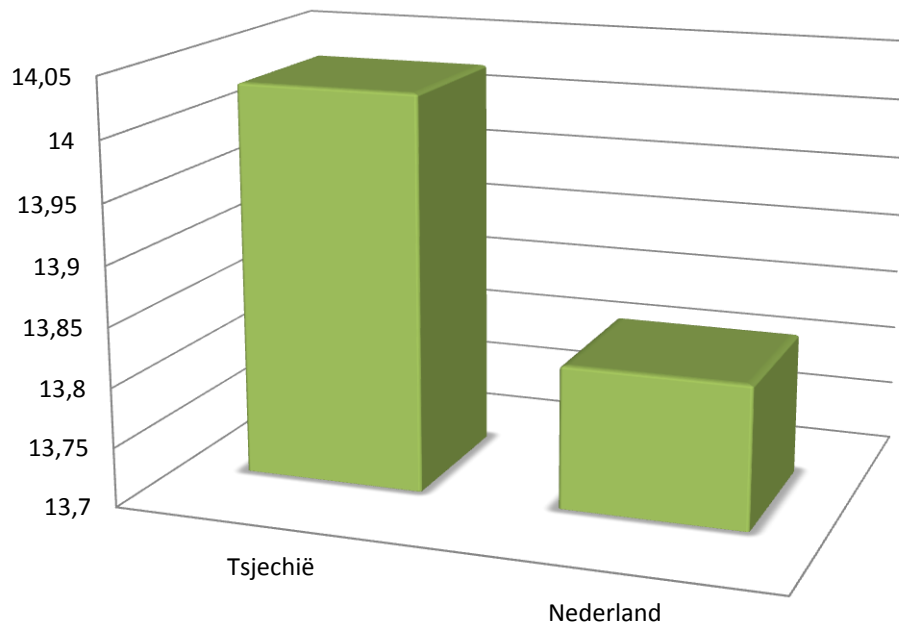
²⁹ RAMSAR. *The List of Wetland of International Importance*. uit 30 januari 2013. p. 13, 18 en 29

³⁰ MŽP. *Aktualizace státního programu ochrany přírody a krajiny České republiky*. Praha: 2009. p. 7

³¹ MŽP. *Natura 2000*. [Online]. © 2008 - 2012 Ministerstvo životního prostředí. [gebruikt op 2013-01-21]. Zie link: http://www.mzp.cz/cz/natura_2000

³² EUROACTIV.CZ. *Počet oblastí chráněných v rámci soustavy Natura 2000 se rozšíří o více než 200 lokalit*. [online]. © 2004-2013. EU-Media, s.r.o. [gebruikt op 2013-01-21]. ISSN 1803-2486. Zie link: <http://www.euractiv.cz/zivotni-prostredi/clanek/pocet-oblasti-chranenych-v-ramci-soustavy-natura-2000-se-rozsiri-o-vice-nez-200-lokalit-006582>

3.1 % Natura 2000-gebieden van staatsoppervlakte (januari 2013)

Bron: Europese commissie – Natura 2000 Newsletter, januari 2013 [5]

3.1.2 IUCN – The International Union for Conservation of Nature

Aangezien de beschermde gebieden in elk land werden vastgesteld volgens hun eigen regelgeving, ontstonden daardoor een heleboel verschillende beschermingscategorieën vaak met vreemde benamingen. Bovendien kunnen identieke benamingen per land iets anders betekenen. Ze zijn verschillend niet alleen in de staat van milieu maar ook op beschermingsniveau. De situatie is in 1948 veranderd na het instellen van de Internationale Unie voor Natuurbehoud en Behoud van Natuurlijke Bronnen IUCN (The International Union for Conservation of Nature). De IUCN deelt beschermde gebieden over de hele wereld in verschillende categorieën in.³³

3.2 IUCN logo [6]

De IUCN is een van de sterkste en belangrijkste internationale organisaties die zich bezighoudt met natuurbescherming en natuurbronnen. Het doel van de IUCN is het beïnvloeden, ondersteunen en het vinden van een manier om te helpen bij integriteitbescherming en natuurdiversiteit en verzekert natuurlijke bronnen ook voor toekomstige generaties. De IUCN draagt vooral bij aan natuurbescherming door middel

³³ PLESNÍK, Jan. Kategorie Mezinárodní unie na ochranu přírody pro chráněná území. *Ochrana přírody*. 2010, roč. 65, zvláštní číslo. ISSN 1210-258X. pp. 26-28

van categorieën van beschermde gebieden³⁴ en het vormen van een lijst van zeldzame soorten. Alhoewel het gebruik van dit systeem van categorieën van beschermde gebieden vrijwillig is, maakt het deel uit van de wetgeving van meerdere staten, ook van Tsjechië en Nederland.

Categorieën van beschermde gebieden volgens IUCN:

- Ia Streng beschermde Natuurreserveaat (Strict Nature Reserve) - beschermd voor wetenschappelijke doelen.
- Ib Wildernisgebied (Wilderness Area) – beschermd voor bescherming van wilde natuur
- II Nationaal park (National Park) – beschermd voor bescherming van ecosystemen en voor recreatie
- III Natuurmonument of kenmerk (Natural Monument of Feature) – bescherming van unieke natuurelementen
- IV Biotoop (Habitat/Species Management Area) – beschermd voor bescherming van het gebied

In Europa correspondeert deze categorie met een paar relatief kleine gebieden die deel uitmaken van sommige grotere gebieden als Nationale Parken.

- V Beschermd landschap (Protected Landscape/Seascape) – beschermd voor landschap-, zeebescherming en voor recreatie
- VI Ecosysteem (Protected Area with sustainable use of natural resources)³⁵ – beschermd voor duurzaam houdbaar gebruik van natuurbronnen³⁶

3.1.3 Biosfeerreservaten van UNESCO

In 1970 stelde de generale conferentie van UNESCO een groot internationaal programma vast dat zich bezighoudt met de bescherming van het milieu. Het werd *Man and Biosphere – MAB* genoemd.

³⁴ SVĚTOVÁ KOMISE IUCN A FEDERACE EUROPAC. *Zásady pro kategorizaci chráněných území na základě managementu*. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2001. edice Planeta 2001, roč. IX, č. 5, pp. 2–3.

³⁵ PLESNÍK, Jan. Kategorie *Mezinárodní unie na ochranu přírody pro chráněná území*. *Ochrana přírody*. 2010, roč. 65, zvláštní číslo. ISSN 1210-258X. pp. 26-28

³⁶ SVĚTOVÁ KOMISE IUCN A FEDERACE EUROPAC. *Zásady pro kategorizaci chráněných území na základě managementu*. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2001. edice Planeta 2001, roč. IX, č. 5, pp. 2-3.

Binnen dit programma probeert men deze gebieden natuurvriendelijk te exploiteren. In het kader van dit programma ontstaat een net van biosfeerreservaten. Het zijn belangrijke continentale, maritieme en gemengde ecosystemen. De generaal directeur van *UNESCO* beslist op aanbeveling van een speciaal adviserend college over het oprichten van een net van biosfeerreservaten.³⁷ Voor de realisatie van deze gebieden ontstaat een net van biosfeerreservaten *World Network of Biosphere Reserves – WNBR*. UNESCO begon ook met het vaststellen van *geoparken*. Dit zijn gebieden met interessante geologische elementen. Het gaat om lokaliteiten met duurzame ontwikkeling die niet streng beschermd zijn. Deze gebieden hebben niet voor altijd de status van geopark, het moet elke 3 jaar vernieuwd worden. In 2005 werd in Tsjechië Český ráj het eerste geopark. Nederland heeft geen geopark.

3.2 Natuurbeschermingswet in Tsjechië

In Tsjechië wordt *wet nr. 114/1992 ter bescherming van natuur en landschap* (o ochraně přírody a krajiny) gebruikt. In het eerste deel van deze wet worden enkele begrippen uitgelegd en is het doel van deze wet omschreven.³⁸ Het gebied van natuurbescherming wordt door buiten gewoon beschermde gebieden en algemene beschermde gebieden gevormd.³⁹ Ze worden volgens grootte ingedeeld.

Grote gebieden van buiten gewoon beschermde gebieden:

1. Nationaal park (Národní park)
2. Beschermde Landschap (Chráněná krajinná oblast)

Kleine gebieden van buiten gewoon beschermde gebieden:

3. Nationale natuurreservaten (Národní přírodní rezervace)
4. Natuurreservaat (Přírodní rezervace)
5. Nationaal natuurmonument (Národní přírodní památka)

³⁷ MZV ČR. Biosférické rezervace UNESCO. [online]. 27-02-2002 / 11:01. [gebruikt op 2013-01-29] Zie link: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/multilateralni_spoluprace/unesco/cr_v_unesco/biosfericke_rezervace_unesco.html

³⁸ Zie ook Oordeel van NSS ze dne 9. 11. 2007 č. j. 2 As 35/2007

³⁹ Tsjechië. Wet nr. 114/1992 Sb. van 19. februari 1992 o ochraně přírody a krajiny. Wet van Tsjechische nationale raad, 1992. In: 18/2010. Částka 28/1992. § 14

6. Natuurmonumenten⁴⁰ (Přírodní památka)

Algemene beschermde gebieden

- Natuur park (Přírodní park)
- Belangrijk landschappelijk element (Významný krajinný prvek)

Natura 2000-gebieden

- Europese belangrijke lokaliteit (Evropsky významné lokality)
- Vogelgebied (Ptačí oblasti)

Buitengewoon beschermde gebieden hebben ook nog *beschermde zones*. Gebieden van beschermde zones worden door wet nr. 114/1992 ter bescherming van natuur en landschap beschermde zone als volgt gedefinieerd:⁴¹

“Als het nodig is een buitengewoon beschermd gebied te beschermen, behalve beschermd landschap, tegen storende invloeden van een omgeving dan kan voor hen een beschermde zone vastgesteld worden waarin men activiteiten en ingrepen kan omschrijven die toestemming van de instantie van natuurbescherming nodig hebben.”

De beschermde zone wordt vastgesteld door de instantie die het buitengewoon beschermde gebied vastgesteld had en wel op dezelfde manier. Als een beschermde zone niet vastgesteld wordt dan is er een automatisch beschermde zone 50 m vanaf de grens van het beschermde gebied.⁴²

Omdat het Tsjechische recht op gebied van natuurbescherming met het recht van de Europese Unie geharmonieerd moet worden, is **wet nr. 218/2004** aangenomen. Deze wet regelt de Europese natuurbeschermingswetten, zoals de richtlijnen van natura 2000.⁴³ Een andere belangrijk amendement is **wet nr. 381/2009**. Ook dit

⁴⁰ Soutok lidí a krajiny Dyje a Moravy. Zvláště chráněná území. [online]. ©2010, Soutok lidí a krajiny / Moravy a Dyje. [gebruikt op 2013-01-21]. Zie link: <http://www.mordyje.cz/cs/leve-menu/ochrana-uzemi/zvlaste-chranena-uzemi/>

⁴¹ Tsjechië. Wet nr. 114/1992 Sb. van 19. februari 1992 o ochraně přírody a krajiny. Zákon české národní rady, 1992. In: 18/2010. § 37 (mijn vertaling)

⁴² Tsjechië. Wet nr. 114/1992 Sb. van 19. februari 1992 o ochraně přírody a krajiny. Zákon české národní rady, 1992. In: 18/2010. § 37

⁴³ Tsjechië. Wet nr. 218/2004 van 8. april 2004.

amendement hangt met de Europese Unie samen. Deze wet werd opgesteld omdat Tsjechië niet genoeg Natura 2000 richtlijnen regelde.⁴⁴ Organen van natuurbescherming zijn gemeenschappelijke en betrokken instantie, gemeenschappelijke instanties met verspreide competenties, instanties van provincies, besturen van Nationale Parken en beschermde landschappen, Tsjechische inspectie voor milieu, Ministerie van Milieu en ook districtsinstanties en het Ministerie van Defensie.⁴⁵

3.3 AOPK logo [7]

De organisatie natuur en landschapsbescherming van de Tsjechische Republiek (*Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky*) is een speciale organisatie in Tsjechië. Deze organisatie houdt zich bezig met vakkundige en ook praktische zorg van natuur, vooral voor beschermde landschappen, kleine beschermde gebieden en vogelgebieden.⁴⁶ De organisatie zetelt in Praag en werd door het Ministerie van Milieu opgericht.⁴⁷

3.2.1 Nationale Parken

Een Nationaal Park is het kostbaarste en strengst beschermde gebied. Een Nationaal Park is in natuurbeschermingswet nr. 114/1992 ter bescherming van natuur en landschap omschreven als een groot gebied. Deze gebieden zijn unieke. Een groot deel van de Nationale Parken zijn ecosystemen die weinig door natuurlijke of menselijke activiteiten zijn beïnvloed. In deze ecosystemen hebben planten, dieren en abiotische natuur een grote wetenschappelijke en opvoedende betekenis. Alle gebruik van Nationale Parken moet behoud en verbetering van de natuurlijke balans hebben.⁴⁸ Een Nationaal Park moet volgens internationale standaarden minstens 1000 hectare groot zijn. Weinig door mensen beïnvloede ecosystemen moeten minstens $\frac{3}{4}$ van het gebied

⁴⁴ Tsjechië. Wet nr. 381/2009 van 8. oktober 2009.

⁴⁵ Tsjechië. Wet nr. 114/1992 Sb. van 19. februari 1992 o ochraně přírody a krajiny. Wet van Tsjechische nationale raad, 1992. In: 18/2010. § 75

⁴⁶ AOPK ČR. [online]. © AOPK ČR. [gebruikt op 2013-01-23]. Zie link: <http://webportal.nature.cz/>

⁴⁷ AOPK ČR. *O Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR*. [online]. © AOPK ČR. [gebruikt op 2013-02-08]. Zie link: <http://www.ochranaprirody.cz/wps/portal/cs/aopkcr/aopk-cr/>

⁴⁸ MŽP. *Národní parky*. [online]. © 2008 - 2012 Ministerstvo životního prostředí. [gebruikt op 2013-01-04]. Zie link: http://www.mzp.cz/cz/narodni_parky

zijn.⁴⁹ Een Nationaal Park volgens de IUCN is bijna hetzelfde als een Tsjechisch Nationaal Park.

Methoden en manieren van bescherming van Nationale Parken worden door drie zones geregeld. Het strengste regime geldt voor de eerste zone.⁵⁰ In het hele gebied van een Nationaal Park mag men niet - intensief boeren, kamperen, vuur maken, afval weggooien, motorvoertuigen en fietsen buiten de weg gebruiken, planten plukken (behalve bosproducten) en dieren vangen, de waterloop veranderen, nieuwe wegen bouwen (snelweg, autoweg, spoorweg), en industrie, nederzetting, aanleggen, kanalen, hoog spanningsleidingen, pijpleidingen bouwen, mineralen of steendelven.⁵¹

3.2.2 Beschermde Landschappen

Een beschermd landschap is omschreven als een groot gebied met harmonisch gevormde landschappen een typisch ontwikkeld reliëf. Een belangrijk deel zijn natuurlijke ecosystemen, bos- en permanente gras vegetatie met veel houtige planten of bewaarde monumenten van historische betekenis. Recreatie is mogelijk in het geval dat natuurlijke waarden van beschermde landschappen niet beschadigd worden.⁵² De taken en nadere beschermde eisen van beschermde landschappen worden door de regering vastgesteld. Tot nadere vaststelling van de manier van natuurbescherming van beschermde landschappen zijn er meestal 4, en minimaal 3 zones. Het strengste regime geldt voor de eerste zone.⁵³ Beschermde landschappen worden door besluit van de regering opgericht. De gebieden worden door het bestuur van het beschermde landschap bestuurd. Dit bestuur reserveert plaatsen voor het weggooien van afval, kamperen, aansteken van vuur en parkeren. Fietsers zijn toegestaan.⁵⁴ Op het gebied van beschermde landschappen mag men niet - buiten gereserveerde plaatsen afval

⁴⁹ JIRÁSKOVÁ, Miroslava. *Pozemky ve zvláště chráněných území*. 2010. Bachelorscriptie. Masarykova universiteit, Právnická fakultet. p. 20.

⁵⁰ Tsjechië. Wet nr. 144/1992 Sb. van 19 februari 1992 o ochraně přírody a krajiny. In: Wet van Tsjechische nationale raad, 1992. In: 18/2010. § 17

⁵¹ Tsjechië. Wet nr. 144/1992 Sb. van 19 februari 1992 o ochraně přírody a krajiny. In: Wet van Tsjechische nationale raad, 1992. In: 18/2010. § 16

⁵² MŽP. *Chráněné krajinné oblasti*. [online]. © 2008 - 2012 Ministerstvo životního prostředí. [gebruikt op 2013-01-04]. Zie link: http://www.mzp.cz/cz/chrane_oblasti

⁵³ Tsjechië. Wet nr. 144/1992 Sb. van 19 februari 1992 o ochraně přírody a krajiny. In: Wet van Tsjechische nationale raad, 1992. In: 18/2010. § 27

⁵⁴ Tsjechië. Wet nr. 144/1992 Sb. van 19 februari 1992 o ochraně přírody a krajiny. In: Wet van Tsjechische nationale raad, 1992. In: 18/2010. § 78.

weggooiden, kamperen, vuur maken, parkeren, gebruiken van vergiftigde lokmiddelen, bouwen van een nieuwe snelweg, nederzetting en kanalen, auto- en motorwedstrijden organiseren en chemisch bestrooien van de weg.⁵⁵

3.2.3 Nationaal Natuurreservaat

Een nationaal natuurreservaat is in de natuurbeschermingswet omschreven als een kleiner gebied van bijzonder natuurlijke waarde. In deze gebieden zijn natuurlijk reliëf met een typische geologische structuur met belangrijke ecosystemen verbonden en zijn uniek in het land.⁵⁶ Het gebruik van een nationaal natuurreservaat is alleen mogelijk in het geval, dat het behouden of verbeteren van het natuurlijke milieu de prioriteit heeft. Het nationaal natuurreservaat wordt door het Ministerie van Milieu bepaald.

3.2.4 Natuurreservaat

Een natuurreservaat is in de natuurbeschermingswet omschreven als een gebied van concentrische natuurlijke waarden met typerende ecosystemen en belangrijk voor het geografische gebied.⁵⁷ Een natuurreservaat wordt door de bevoegde provincie opgericht.

3.2.5 Nationaal Natuurmonument

Een nationaal natuurmonument is omschreven als een natuurlijke vorm van kleinere omvang, vooral een geologische of geomorfologische vorm. Het is een vindplaats van mineralen of zeldzame of bedreigde soorten, van binnen- of buitenlandse milieubewuste, wetenschappelijke of esthetische betekenis.⁵⁸ Een nationaal natuurmonument wordt door het Ministerie van Milieu bepaald.

⁵⁵ Tsjechië. Wet nr. 144/1992 Sb. van 19 februari 1992 o ochraně přírody a krajiny. In: Wet van Tsjechische nationale raad, 1992. In: 18/2010. § 26.

⁵⁶ MŽP. *Národní přírodní rezervace*. [online]. © 2008 - 2012 Ministerstvo životního prostředí. [gebruikt op 2013-01-04]. Zie link: http://www.mzp.cz/cz/narodni_prirodni_rezervace

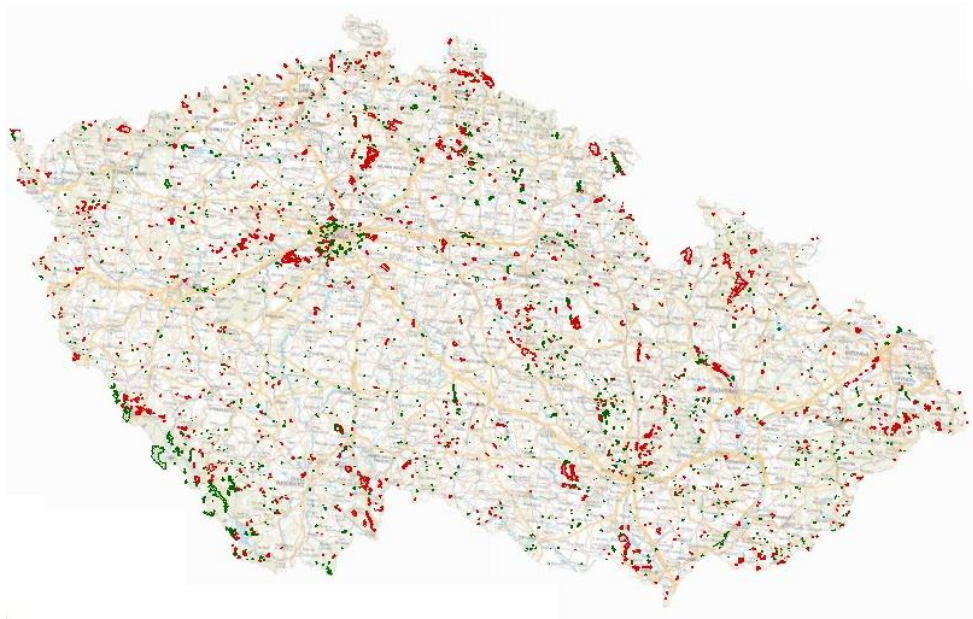
⁵⁷ MŽP. *Přírodní rezervace*. [online]. © 2008 - 2012 Ministerstvo životního prostředí. [gebruikt op 2013-01-04]. Zie link: http://www.mzp.cz/cz/prirodni_rezervace

⁵⁸ Tsjechië. Wet nr. 144/1992 Sb. van 19 februari 1992 o ochraně přírody a krajiny. Wet van Tsjechische nationale raad, 1992. In: 18/2010. § 33

3.2.6 Natuurmonumenten.

Natuurmonumenten zijn in de natuurbeschermingswet omschreven als natuurlijke vorming die vooral geologisch of geomorfologisch is. Het zijn afzettingen van mineralen of zeldzame of bedreigde soorten van regionaal belang. Een natuurmonument wordt door de instantie van de provincie of het bestuur van het beschermde landschap bepaald.

3.1 Kleine buiten gewone beschermde gebieden in Tsjechië (31.1.2013)

Bron: AOPK ČR – kaartendatabase. [8]

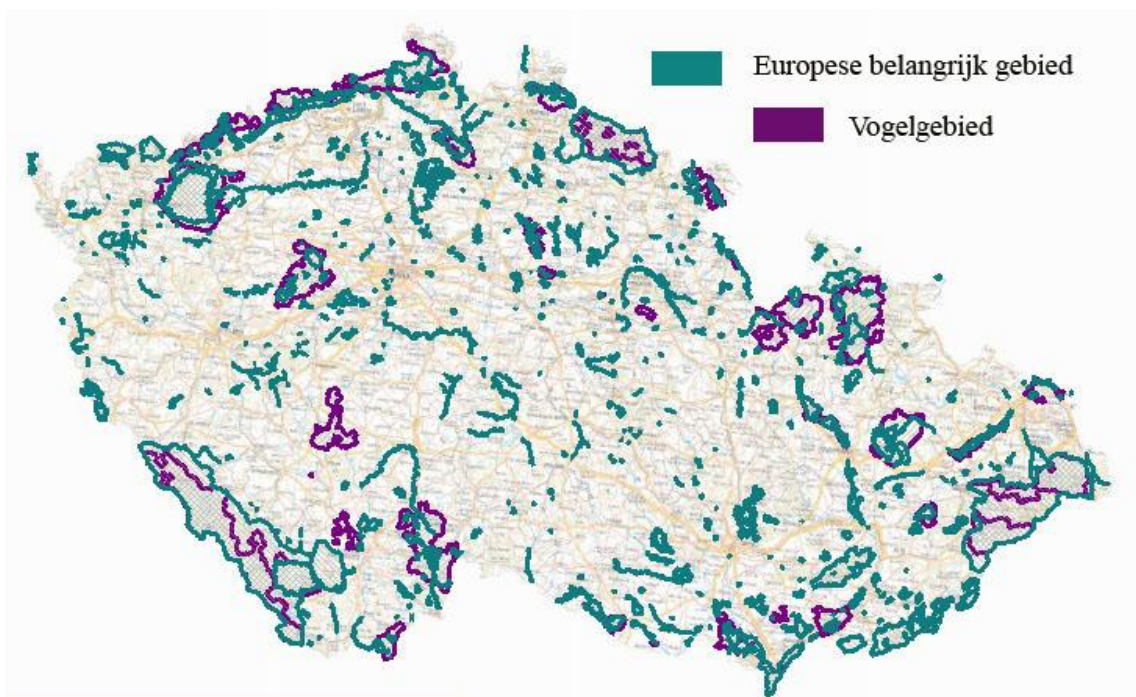
3.2.1 Vogelgebied van Natura 2000 en Habitatrichtlijngebied

Vogelgebieden en Habitatrichtlijn zijn volgens de nieuwste wet nr. 218/2004 omschreven als gebied waarin veel vogelsoorten voorkomen en het is een gebied dat door de Europese Unie wordt bepaald. Soorten van Europese habitats en Europese belangrijke lokaliteiten worden door het Ministerie van Milieu opgericht.⁵⁹ Voor de verzekering van een goede staat kunnen deze gebieden of delen ervan beschermde landschappen worden. De instantie van natuurbescherming kan activiteiten toestaan in vogel gebieden die de rust voor vogels niet verstoort.⁶⁰ Tsjechië heeft 7 856 km² habitat gebieden en 7 034,48 km² vogelgebieden.

⁵⁹ Tsjechië. Wet nr. 144/1992 Sb. van 19 februari 1992 o ochraně přírody a krajiny. In. Wet van Tsjechische nationale raad, 1992. In: 18/2010. § 3 lid 2).

⁶⁰ Tsjechië. Wet nr. 144/1992 Sb. van 19 februari 1992 o ochraně přírody a krajiny. In. Wet van Tsjechische nationale raad, 1992. In: 18/2010. § 45e.

3.2 Natura 2000-gebieden in Tsjechië (31.1.2013)

Bron: AOPK ČR – kaartendatabase. [8]

3.2.2 Biosfeerreservaten van UNESCO

In Tsjechië zijn er zes biosfeerreservaten:

- Biosfeerreservaat Křivoklátsko (opgericht 1977, gebied van beschermd landschap Křivoklátsko),
- Biosfeerreservaat Třeboňsko (opgericht 1977, gebied van beschermd landschap Třeboňsko),
- Biosfeerreservaat Dolní Morava (opgericht 1986 als Biosfeerreservaat Pálava, 2003)
- Lednicko-valtický areaal en samenvloeiing Morava a Dyje),
- Biosfeerreservaat Šumava (opgericht 1990, gebied van beschermd landschap en Nationaal park Šumava),
- Biosfeerreservaat Bílé Karpaty (opgericht 1996, gebied van beschermd landschap Bílé Karpaty),
- Biosfeerreservaat Krkonoše [Reuzengebergte] (opgericht 1992, gebied van nationaal park Krkonoše [Reuzengebergte]).

3.3 Biosfeerreservaten UNESCO in Tsjechië (2012)

Bron: BR Šumava [9]

Naast deze gebieden kan de natuurbeschermingswet verder bescherming van een natuurlijke, culturele en historische karakteristiek van een bepaald gebied vaststellen via natuurparken en belangrijke landschappelijke elementen. In natuurparken hebben beschermingsinstanties daarom recht op het toestaan of verbieden van het plaatsen van gebouwen en activiteiten die het landschap kunnen schaden.⁶¹

3.3 Natuurbeschermingswet in Nederland

In Nederland zijn er verschillende wetten die de natuur beschermen. De belangrijkste is de *Natuurbeschermingswet 1998*. De wet definieert alleen de natuurbescherming van beschermde Natuurmonumenten en Wetlands. Deze wet regelt ook Europese natuurbeschermingswetten zoals richtlijnen van natura 2000-gebieden.⁶²

In Nederland zijn veel maatschappelijke organisaties en particulieren die voor beschermde gebieden zorgen. Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit werkt samen met deze organisaties en particulieren. De organisaties

⁶¹ Tsjechië. Wet nr. 144/1992 Sb. van 19 februari 1992 o ochraně přírody a krajiny. Wet van Tsjechische nationale raad, 1992. In: 18/2010. § 12.

⁶² RIJKSOVERHEID. *Hoe is de natuurbescherming in Nederland geregeld*. [online]. [gebruikt op 2012-12-19]. Zie link: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur/vraag-en-antwoord/hoe-is-de-natuurbescherming-in-nederland-geregeld.html>

zijn - Natuurmonumenten, 12Landschappen, Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat⁶³, Federatie Particulier Grondbezit en het instituut voor natuureducatie en duurzaamheid. Natuurmonumenten zijn eerder genoemd in de geschiedenis van beschermde gebieden. De Federatie Particulier Grondbezit is een vereniging van particuliere eigenaren van landbouwgronden, landgoederen, bossen en natuurterreinen.⁶⁴ Het Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid is een landelijke organisatie die mensen lokaal bij de natuur betreft.⁶⁵ 12 Landschappen is een samenwerkingsverband van landschappen. Ze kopen natuurgebieden aan, richten ze in en stellen ze veilig voor de toekomst.⁶⁶

3.3.1 Nationale Parken

3.4 Samenwerkingsverband Nationale Parken logo [10]

De Nationale Parken worden officieel door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit opgericht. Het vaststellen van Nationale Parken gebeurt op grond van een internationale afspraak. Nederland sloot zich met IUCN in 1969 aan bij deze afspraken. De afspraken zeggen dat Nationale Parken zoveel mogelijk moeten voldoen aan de internationale afspraken.⁶⁷ Deze gebieden vertegenwoordigen een of meer belangrijke ecosystemen. Een Nationaal Park moet minstens 1000 hectare met⁶⁸

“met een karakteristiek landschap en bijzondere planten en dieren. Het beheer van een nationaal park is gericht op natuurbehoud en -ontwikkeling, natuurgerichte recreatie, educatie en voorlichting, en op onderzoek”

Voor Nationale Parken zorgt verder ***Samenwerkingsverband Nationale Parken.***

⁶³ LNV. *Nationale Parken in Nederland*. Samenwerkingsverband Nationale Parken. Januari 2010. pp 46-47

⁶⁴ FPG. *Over FPG*. [online]. Veranderd: 25-01-2013. [gebruikt op 2013-01-21]. Zie link: http://www.grondbezit.nl/organisatie_fpg.html

⁶⁵ IVN. *Over IVN*. [online]. [gebruikt op 2013-01-21]. Zie link: <http://ivn.nl/over-ivn>

⁶⁶ 12LANDSCHAPPEN. *Over 12Landschappen*. [online]. [gebruikt op 2013-01-21]. Zie link: <http://www.de12landschappen.nl/Wie-we-zijn/Organisatie.php>

⁶⁷ MILIEUHULP. *Ontstaan Nationale Parken*. [online]. Laatste bewerking: 30 november 2011. [gebruikt op 2013-01-22]. Zie link: http://www.milieuhulp.nl/wiki/index.php/InterneFAQ:Ontstaan_Nationale_Parken#

⁶⁸ MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN, LANDBOUW EN INNOVATIE. *Nationale Parken*. [online]. [gebruikt op 2012-01-04]. Zie link: http://www.hetInVloket.nl/portal/page?_pageid=116,1640949&_dad=portal&_schema=PORTAL&p_document_id=&p_node_id=10189130&p_mode=

3.3.2 Nationale landschappen

Naast Nationale Parken kent Nederland ook Nationale Landschappen. Ze bestaan sinds de Nota Ruimte uit 2006. Nationale Landschappen zijn internationaal zeldzaam of een

3.5 Nationale Landschappen logo [11]

unieke combinatie van natuur, cultuur en geschiedenis. Deze gebieden hebben een balans tussen behoud en de ontwikkeling van natuur, grondgebruik en bebouwing⁶⁹ Het is mogelijk er te wonen en er zijn veel boeren. Dankzij deze dorpen en kleine steden is er veel recreatie en toerisme.⁷⁰ In het kader van Nationale landschappen zijn sociaal-economische ontwikkelingen mogelijk, maar het moet in balans met de bijzondere natuur van het gebied zijn. Er zijn grote nieuwbouwwijken, bedrijventerreinen en infrastructuur mogelijk.⁷¹

3.3.3 Beschermdenatuurmonumenten

3.6 Natuurmonumenten logo [12]

Beschermdenatuurmonumenten zijn beschermd vanaf de jaren 70 van de vorige eeuw. Veel gebieden van deze beschermden gebieden zijn lokaliteiten van Natura 2000.⁷² Volgens de oude wet van 1967 waren er in Nederland twee soorten, namelijk Staats- en Beschermdenatuurmonumenten. Volgens natuurbeschermingswet 1998 zijn beide beschermdenatuurmonumenten genoemd.⁷³ Beschermdenatuurmonumenten zijn nu beschermd via artikel 16 Natuurbeschermingswet 1998.⁷⁴

⁶⁹ RIJKSOVERHEID. *Wat zijn Nationale Landschappen*. [online]. [gebruikt op 2013-01-10] Zie link: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur/vraag-en-antwoord/wat-zijn-nationale-landschappen.html>

⁷⁰ PROVINCIE UTRECHT. *Nationale Landschappen*. [online]. Laatst bijgewerkt: 13 december 2012 [gebruikt op 2013-01-10]. Zie link: <http://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/alle-onderwerpen/landschap/nationale/>

⁷¹ MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN. *Nationale landschappen*. [online]. [gebruikt op 2013-01-03] Zie link: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=gebnatlandschappen&groep=0>

⁷² BROEKMAYER, M. E. A., BIJLSMA, R. J. a NIEUWENHUIZEN, W. *Beschermdenatuurmonumenten*. Wageningen: Alterra, 2011. ISSN 1566-7197. p. 4

⁷³ MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN. *Beschermdenatuurmonumenten*. [online]. [gebruikt op 2013-01-03] Zie link: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=gebnbwet&groep=0>

⁷⁴ Nederland. *Natuurbeschermingswet 1998 van 25 mei 1998 ter bescherming van natuur en landschap*. Artikel 16

3.4 Beschermd natuurmonumenten in Nederland

Bron: LNV - *Gebiedendatabase* [13]

3.3.4 Wetlands

Er is ruim 1 000 000 hectare wetlands. Deze wetlands worden bepaald door natuurbeschermingswet 1998. Wetlands zijn heel belangrijk voor trekvogels, vissen en waterdieren en daarom zijn alle wetlands ook als Natura 2000-gebieden aangewezen.⁷⁵ Deze gebieden worden door het Ramsar Verdrag uit 1921 beschermd.⁷⁶

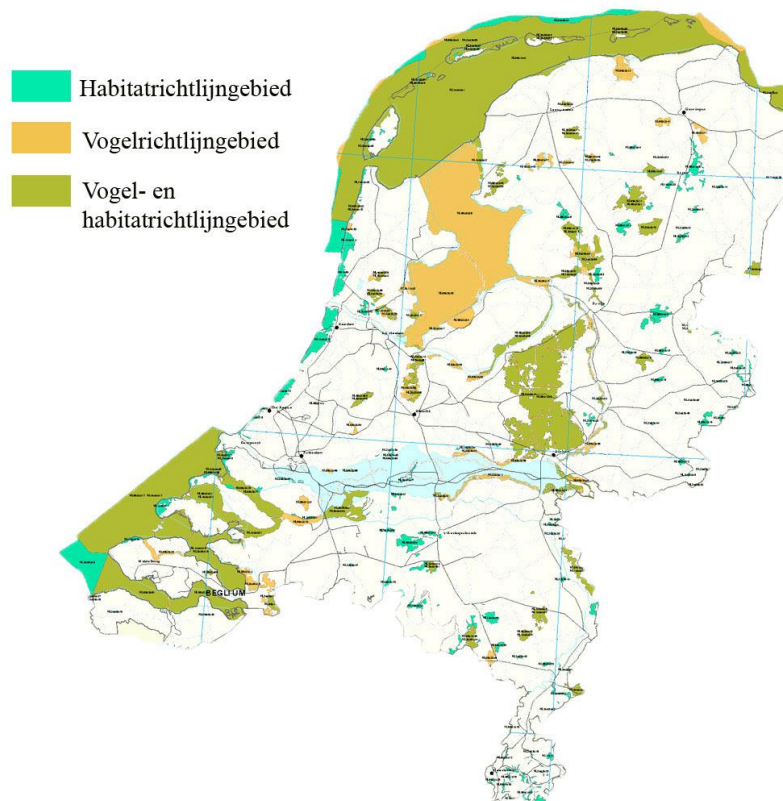
⁷⁵ RIKSOVERHEID. *Wetlands*. [online]. [gebruikt op 2013-01-10] Zie link: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur/wetlands>

⁷⁶ MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN. *Wetlands*. [online]. [gebruikt op 2013-01-03] Zie link: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=gebwetlands&groep=0>

3.3.5 Natura 2000-gebieden

De Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn zijn in de Natuurbeschermingswet 1998 geïmplementeerd. In deze wet is het aan wijzen van Natura 2000 gebieden omschreven, evenals wat in deze gebieden wél en niet mag.⁷⁷

3.5 Natura 2000-gebieden in Nederland

Bron: EEA [14]

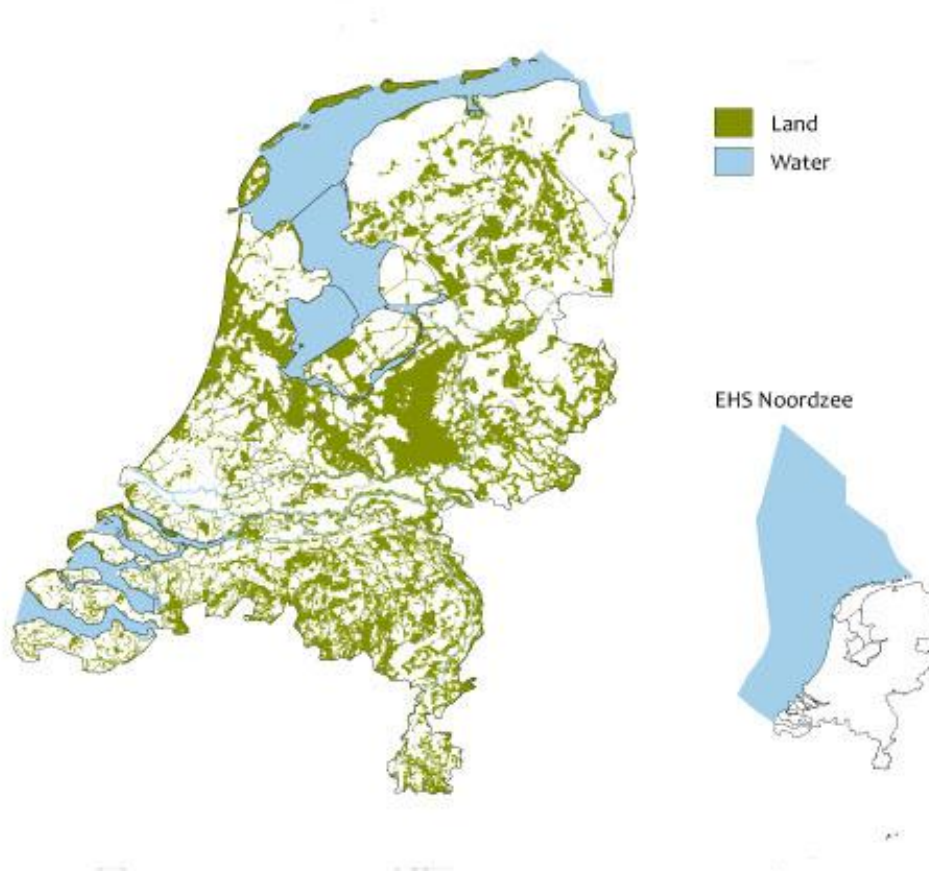
3.3.6 De Ecologische Hoofdstructuur

Verder kunnen we in Nederland de Ecologische Hoofdstructuur zien. De Ecologische Hoofdstructuur is een netwerk van grote en kleine natuurgebieden. Deze natuurgebieden verbinden bestaande gebieden. Het is belangrijk omdat planten en dieren niet de grenzen van beschermde gebieden respecteren en dankzij de Ecologische

⁷⁷ RIJKSWATERSTAAT MINISTERIE VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU. *Natuurbeschermingswet*. [online]. [cit 2013-01-23]. Zie link: http://www.rijkswaterstaat.nl/water/wetten_en_regelgeving/natuur_en_milieuwetten/natuurbeschermingswet/

Hoofdstructuur kunnen ze zich van het ene naar het andere gebied verplaatsen.⁷⁸ Door deze gebieden worden soorten die op de rode lijst of met uitsterven worden bedreigd geholpen.⁷⁹ De Grenzen van de Ecologische Hoofdstructuur worden door het Rijk opgericht. Het wordt gerealiseerd door verschillende overheden. De provincies zorgen verder voor concrete gebieden in hun streekplan^{80 81}.

3.6 Ecologische Hoofdstructuur in Nederland (2011)

Bron: Compendium [15]

⁷⁸ PROVINCIE NOORD-BRABANT. Ecologische hoofdstructuur. [online]. © 2013 Provincie Noord-Brabant. [gebruikt op 2013-01-10]. Zie link: <https://www.brabant.nl/dossiers/dossiers-op-thema/natuur-en-landschap/natuur/ecologische-hoofdstructuur.aspx>

⁷⁹ NATUURMONUMENTEN. Ecologische Hoofdstructuur. [online]. [gebruikt op 2013-01-10]. Zie link: <http://www.natuurmonumenten.nl/dossier/ecologische-hoofdstructuur>

⁸⁰ Streekplan of ruimtelijke plan is een document dat beschreef wat er met de ruimte in een provincie mocht gebeuren. De provincies zijn geheel vrij hun ruimte in te vullen.

⁸¹ MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN. Ecologische Hoofdstructuur. [online]. [gebruikt op 2013-01-03] Zie link: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=ehs>

3.3.7 Biosfeerreservaten UNESCO

Nederland heeft alleen een biosfeerreservaat, de Waddenzee. De Waddenzee is het belangrijkste natuur reservaat in Nederland.⁸²

3.7 Biosfeerreservaat in Nederland (31.1.2013)

Bron: UNESCO [16]

3.4 Vergelijking van natuurbeschermingswetten in Nederland en Tsjechië

Tsjechië en Nederland zijn geen geïsoleerde staten in Europa, maar ze zijn deel van de wereld en de Europese ruimte. Deze ruimte beïnvloedt beide landen op alle gebieden. Hierdoor ondertekenden beide landen veel internationale afspraken en conventies. Beide landen zijn lid van de EU en andere organisaties. Ze worden ook door verschillen op het gebied van natuur- en landschapsbescherming beïnvloed. Maar deze invloed

⁸² COAST ALIVE. *Waddenzee, Netherlands*. [online]. [gebruikt op 2013-01-30]. Zie link: <http://www.coast-alive.eu/content/waddenzee-netherlands>

heeft tot nu toe nog niet alle verschillen laten verdwijnen. De verschillen worden vooral door staatsvorm, geografie en ontwikkeling van deze staten tijdens de laatste 60 jaar veroorzaakt. Er zijn geen aanzienlijke verschillen tussen de wetgeving van beide landen. De Tsjechische Republiek heeft een stabiel systeem van buiten gewoon beschermde gebieden waarvan er 6 typen zijn. De wetgeving van beschermde gebieden in beide landen is niet meer zo verschillend dankzij de IUCN. Beide staten voegen deze eisen in hun wetgeving in. De beschermde gebieden zijn gebaseerd op geografische eisen. Nederland is dichtbevolkt en Tsjechië is minder dichtbevolkt maar in beide landen zijn alle provincies door menselijke activiteiten beïnvloed. Daarom is het niet mogelijk Wildernisgebied in te stellen. Sommige categorieën kunnen in Tsjechië en Nederland dezelfde naam hebben, maar de eisen van bescherming en de besturen zijn verschillend. Dit geldt bijvoorbeeld in natuur parken. In beide staten is de grootste categorie de Nationale (Beschermd) Landschappen waarin de beschermingseisen niet zo strikt zijn. Tsjechische en Nederlandse Nationale (Beschermd) Landschappen worden heel gelijk bestuurd. In Nederland zijn meer particulieren en organisaties die beschermde gebieden besturen. Daarom worden instanties van natuurbescherming genoodzaakt om met hun te communiceren en samen te werken. Besturen van Nationale Parken in Tsjechië zijn verenigingen zonder winstoogmerk of organisaties van het Ministerie van Milieu. Deze besturen worden door de wet meer beperkt in de eigen activiteiten dan in Nederland.

4 Beschrijving van beschermde gebieden in Tsjechië en Nederland

In Tsjechië en Nederland zijn meer categorieën van beschermde gebieden. Ik wil in deze afdeling vooral de grote beschermde gebieden zoals Nationale Parken en Nationale (Beschermd) Landschappen beschrijven. Over kleinere beschermde gebieden zal ik alleen statistieken en vergelijkingen tussen beide landen vermelden.

4.1 Aantal beschermde gebieden volgens IUCN (2012)

Categorie IUCN	Tsjechië	Nederland
Ia – Streng Beschermde Natuurreservaat	3	1
Ib - Wildernisgebied	0	0
II – Nationaal park	2	21
III – Natuurmonument of kenmerk	264	9
IV - Biotoop	1 460	1 956
V – Beschermd Landschap	26	0
Niet toepasselijk	18	45
Niet gemeld	0	1

Bron: PROTECTEDPLANET [17]

4.1 Beschrijving van beschermde gebieden in Tsjechië

Alle buitengewoon beschermde gebieden worden op de centrale lijst van de natuurbescherming van de *Organisatie natuur en landschapsbescherming* van de Tsjechische republiek geregistreerd. Grote buitengewoon beschermde gebieden (Nationaal Park, Beschermd Landschap) worden door algemene organen van natuurbescherming aan gespecialiseerde organen overgedragen. Het zijn het bestuur van Nationale Parken en het bestuur van beschermde landschappen.

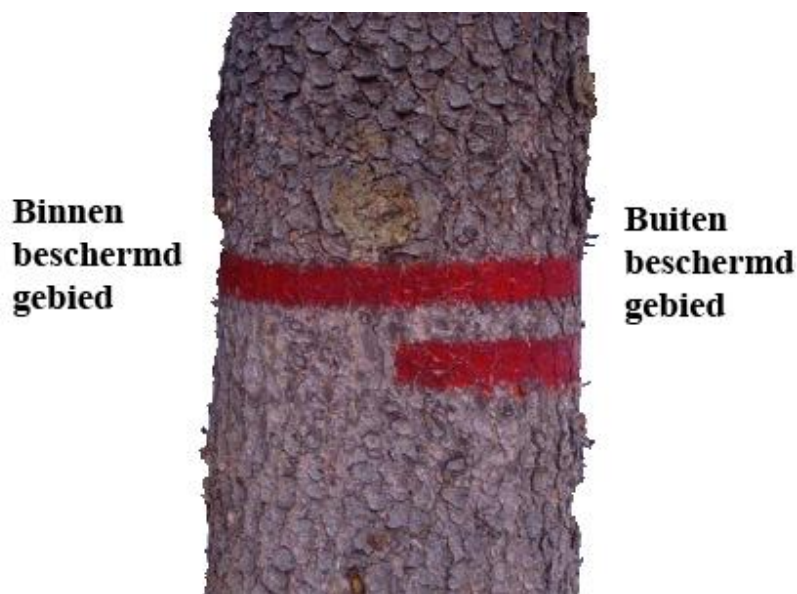
4.2 Beschermde gebieden in Tsjechië (2011)

Categorie	Aantal	Oppervlakte (ha)	% oppervlakte van Tsjechië
Nationaal Park	4	119 489	1,52
Beschermde Landschap	25	1 086 737	13,78
Nationale Natuurreservaten	110	28 100	0,36
Natuurreservaten	804	38 800	0,49
Nationale Natuurmonumenten	112	4 400	0,06
Natuurmonumenten	1 255	23 600	0,29

Bron: AOPK ČR – ústřední seznam ochrany přírody, Zelená zpráva 2011 [18, 19]

In de Tsjechische republiek zijn 2364 buitengewoon beschermde gebieden in 23 januari 2013. Dat is ongeveer 15 % van de totale oppervlakte van Tsjechië.¹ De grenzen van beschermde gebieden worden op toegangsweggen aangegeven door middel van waarschuwingsborden. De grenzen worden afgezet door passende objecten, meestal bomen. De tekens bestaan uit een hele rode streep rondom de stam van de boom en een halve tweede streep aan de buitenkant van het beschermde gebied.²

4.1 Grenzen van een beschermd gebied

Bron: ČTK Tábor [8]

¹ PEŠOUT, Pavel. *Doplnění soustavy chráněných krajinných oblastí v České republice*. Ochrana přírody. 2010, roč. 65, č. 1. ISSN 1210-258X. pp. 6-11.

² FIALOVÁ, Michaela, FIŠEROVÁ, Anna. *Zvláště chráněná území ČR* [online]. 2010 [gebruikt op 2013-01-14]. Zie link: <http://www.kct-tabor.cz/gymta/ChranenaUzemiCR/ChranenaUzemi.htm>

In de Tsjechische republiek heeft de toeristische aanduiding een lange traditie. Het wordt gedaan door *Klub českých turistů* (Club voor Tsjechische toeristen). Tsjechië heeft een van de meest frequente en beste netwerken van toeristische wegen ter wereld. De route wordt aangegeven door borden die drie strepen hebben. De middelste streep is gekleurd (rood, blauw, groen of geel) en de andere twee zijn wit. Afslagen worden met pijlen aangegeven.

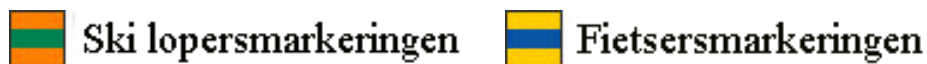
4.2 Toeristische markeringen

Bron: ČTK [21]

In de laatste decennia werden aan de toeristische routes ook nog fiets- en langlaufroutes toegevoegd. Deze routes hebben hetzelfde principe, fietsroutes worden door twee gele strepen begrensd en langlaufroutes door twee oranje strepen. De gele middelste streep van voetgangersmarkeringen wordt dan op fietsersmarkeringen door een wit streep afgewisseld.

4.3 Toeristische markeringen

Bron: ČTK [21]

Op kruispunten en op belangrijke plaatsen staan wegwijzers met borden en richtingaanwijzers die ook het aantal kilometers naar andere plaatsen aangeven. (plaatje 4.4).

4.4 Toeristische wijzers

Bron: gemaakt door Lucie Škaloudová

Klub českých turistů (De Club voor Tsjechische toeristen) zorgt voor het markeren van routes. Deze routes worden op toeristische kaarten aangegeven. Vroeger werd dit alleen door Klub českých turistů (de Club voor Tsjechische toeristen) genoteerd. In Nationale Parken moeten deze markeringen door het bestuur van het Nationaal Park goedgekeurd worden. Er zijn ook educatieve routes gemarkeerd. Er zijn in Tsjechië meer dan 3700 kilometers aan routes gemarkeerd.³

Bij beschermde gebieden, behalve bij beschermde landschappen, kan men beschermde zones vaststellen en erin activiteiten en beheer omschrijven. Deze zones bestaan voor een betere bescherming van beschermde gebieden tegen schadelijke invloed. In Tsjechië worden Nationale Parken uit het staatsbudget gefinancierd. Andere inkomsten worden verkregen eigen activiteiten, bijvoorbeeld uit de verkoop van hout. Sommige projecten worden uit fondsen van de Europese Unie gefinancierd.⁴

4.1.1 Nationaal Park

Hedentendage zijn er in Tsjechië vier Nationale Parken. Het zijn Nationaal Park České Švýcarsko, Nationaal Park Krkonoše (Reuzengebergte), Nationaal Park Podyjí en Nationaal Park Šumava (Bohemer Woud). Deze vier Nationale Parken zijn 1,52 % van oppervlakte van Tsjechië.⁵

4.3 Nationale Parken in Tsjechië

Naam park	Omvang (km ²)	Instellingsdatum
České Švýcarsko	79	2000
Krkonoše	550	1963
Podyjí	92	1991
Šumava	681	1991

Bron: MŽP, Besturen van Nationale Parken [22, 23, 24, 25]

Alle hedendaagse Nationale Parken ontstonden als equivalenten van buitenlandse Nationale Parken. Nationaal Park Krkonoše (Reuzengebergte) grenst aan Poolse kant aan

³ ERA. *Czech republic*. [online]. [gebruikt op 2013-02-03]. Zie link: http://www.era-ewv-ferp.com/index.php?topmenu_id=34&id=34&page_id=80&module=text

⁴ MŽP [online]. © 2008 - 2012 Ministerstvo životního prostředí. [gebruikt op 2012-04-05]. Zie link: <http://www.mzp.cz/cz/index>.

⁵ MŽP ČR. *Národní parky* [online]. © 2008 - 2012 Ministerstvo životního prostředí. [gebruikt op 2013-01-29]. Zie link: http://www.mzp.cz/cz/narodni_parky

Nationaal Park Karkonosky. Nationaal Park Šumava (Bohemer Woud) grenst aan het Beierse Nationaal Park Bayerischer Wald. Aan Oostenrijkse kant grenst Nationaal Park Podyjí aan Nationaal Park Thayatal. En Nationaal Park České Švýcarsko grenst aan Nationaal Park Sächsische Schweiz.

Het gebied van de Nationale Parken wordt in drie zones ingedeeld. Dat gebeurt volgens het niveau van bescherming, waarbij in de eerste zone de strengste regels voor natuurbescherming gelden en waarbij alle ingrepen van buitenaf verboden zijn.⁶ In de eerste zone mag men: nieuwe gebouwen bouwen, zich niet buiten de gemarkeerde paden begeven, geen drijfmest en ander biologisch vloeibaar afval gebruiken. Elk Nationaal Park wordt door het bestuur van het Nationaal Park bestuurd. De initiatieven en consultatie instantie van de Nationale Parken is de raad van het Nationaal Park die zorgt voor alle belangrijke documenten betreffende indelen in zones, zorgplan, ruimtelijke plannen en bezoekvoorschriften. De leden van de raad zijn vertegenwoordigers van gemeente en provincie, bergdienst en de belangrijkste ondernemers vooral uit het gebied van bosbeheer, landbouw, handel en toerisme en verder experts. Jagen en vissen kan in delen van Nationale Parken beperkt of verboden zijn. Bijvoorbeeld wanneer een Nationaal Park de natuurlijke populatie van lokale vissen wil herstellen zoals nu in Nationaal Park Podyjí dat zegt dat vissers alleen forellen in de grootte 20 - 30 cm mogen meenemen, anderen moeten ze terug gooien.⁷ Bossen in het gebied van een Nationaal Park zijn geen productiebossen. Ze kunnen productiebossen worden alleen bij onvoorziene gebeurtenissen zoals omgewaaide bomen. Ze moeten wel toestemming van de instantie van het Nationaal Park krijgen. Staatsbossen op het gebied van een Nationaal Park zijn bezit van het Nationaal Park.

In het systeem van classificatie van beschermde gebieden volgens het IUCN worden de Nationale Parken Podyjí en Šumava (Bohemer Woud) geclassificeerd in categorie II–Nationale Parken, Nationaal Park České Švýcarsko aspireert een classificatie in deze

⁶ FIALOVÁ, Michaela, FIŠEROVÁ, Anna. *Zvláště chráněná území ČR* [online]. 2010 [gebruikt op 2013-01-14]. Dostupné z <http://www.kct-tabor.cz/gymta/ChranenaUzemiCR/ChranenaUzemi.htm>

⁷ SPRÁVA NÁRODNÍHO PARKU PODYJÍ. *Samoobnova rybích populací nezastaví rybaření v národním parku*. [online]. 2012 Správa Národního parku Podyjí [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: <http://www.nppodyji.cz/samoobnova-rybich-populaci-nezastavi-rybareni-v-narodnim>

categorie en heeft nu geen classificatie. Nationaal Park Krkonoše is geclassificeerd in categorie V – beschermd landschap.⁸

4.1 Nationale Parken in Tsjechië

Bron: AOPK ČR [3]

4.1.1.1 Beschermd zones in Nationale Parken

Het Nationale Park Šumava (Bohemer Woud) is het grootste Tsjechische Nationale Park. Eerst was dit gebied een beschermd landschap en het werd in 1991 met een oppervlakte van 66 064 ha vastgesteld als Nationaal Park. Dit Nationaal Park heeft geen beschermd zone omdat deze functie door het beschermd landschap Šumava (Bohemer Woud) wordt ingevuld. Nationaal Park Šumava (Bohemer Woud) is ook een biosfeerreservaat. Het bevindt zich in het Šumava (Bohemer Woud) gebergte, aan de grens met Oostenrijk en Duitsland. Het grenst voor 45 km aan Nationaal Park Bayerischer Wald. De helft van het Nationaal Park bevindt zich in de provincie Jihočeský en de andere helft in de provincie Plzeňský. Vanaf 1990 is het gebied deel van UNESCO. Nationaal Park Krkonoše is het oudste Nationaal Park van Tsjechië. Het is ook een biosfeerreservaat van UNESCO vanaf 1992. Dit Nationaal Park werd in 1963 met een oppervlakte van 54 969 ha opgericht. Nationaal Park Krkonoše bevindt zich in het noordoosten van Tsjechië en grenst aan het

⁸ PROTECTEDPLANET. [online] © 2010 protectedplanet.net [gebruikt op 2013-02-19] Zie link: <http://www.protectedplanet.net/>

Pools Nationaal Park Karkonoski. Het Nationaal Park behoort tot het belangrijkste gebied van Tsjechië voor toerisme. Het Nationaal Park České Švýcarsko is het jongste Nationaal Park van Tsjechië. Het werd in 2000 vastgesteld met een oppervlakte van 8 013 ha. Vroeger was dit natuurgebied beschermd landschap Labské pískovce. De rest van dit beschermde landschap, die geen Nationaal Park werd, is nu een beschermde zone rond het Nationaal Park in het zuiden. In het oosten wordt de beschermde zone voor het Nationaal Park gevormd door het beschermd landschap Lužické hory. Dit Nationaal Park grenst aan het Duits Nationaal Park Sächsische Schweiz dat 10 jaar eerder werd opgericht. Het Nationaal Park Podyjí is het kleinste Nationaal Park van Tsjechië. Het werd in 1991 vastgesteld met een oppervlakte van 6 300 ha. De beschermde zone is 2 900 ha. Dit Nationaal Park werd gevormd uit het beschermde landschap Podyjí en bevindt zich tussen Znojmo en Vranov nad Dyjí. Het grenst aan Oostenrijk met Nationaal Park Thaytal. De grens wordt gevormd door de rivier Dyje.

4.1.2 Beschermde landschappen

Iets minder belangrijk zijn beschermde landschappen. Hiervan zijn er in Tsjechië 25. Deze gebieden vormen 13,78 % van de oppervlakte van Tsjechië.⁹ Het gaat om 1 041 612 ha. Het gaat om de beschermde gebieden Beskydy (Beskiden, ook: Woudkarpaten), Bílé Karpaty (Witte Karpaten), Blaník, Blanský les (Blanský woud), Broumovsko, Český kras, Český les (Oberpfälzer Wald), Český ráj (Boheems paradijs), České středohoří (Boheems Middelgebergte), Jeseníky, Jizerské hory (IJzergebergte), Kokořínsko, Křivoklátsko, Labské pískovce (Labské zandstenen), Litovelské Pomoraví, Lužické hory (Lužické bergen), Moravský kras, Orlické hory (Adelaarsgebergte), Pálava, Poodří, Slavkovský les (Slavkovský woud), Šumava (Bohemer Woud), Třeboňsko, Žďárské vrchy a Železné hory. 23 beschermde gebieden van alle beschermde gebieden werden door besluit van het ministerie opgericht. Alleen de beschermde gebieden Český ráj (Boheems Paradijs) en Český les werden door besluit van de regering gesticht. In deze gebieden is vergeleken met Nationale Parken meer recreatie toegelaten. De bekendste en meest bezochte zijn de beschermde gebieden Šumava (Bohemer Woud), Český ráj (Boheems paradijs), Moravský kras en Český kras.¹⁰

⁹ MŽP. *Chráněné krajinné oblasti*. [online]. © 2008 - 2012 Ministerstvo životního prostředí. [gebruikt op 2013-01-29]
Zie link: http://www.mzp.cz/cz/chrane_ne_krajinne_oblasti

¹⁰ HAJDUCH, Ondřej. *Geografický web. Ochrana Přírody ČR*. [online]. Aktualizováno: 13. 07. 2010 [gebruikt op 2013-01-15]. Zie link: <http://www.hajduch.net/cesko/priroda/ochrana-prirody>

4.4 Nationale Landschappen in Tsjechië (2012)

Naam Landschap	Omvang (km ²)	Instellingsdatum
Šumava	996	1963
Beskydy	1 160	1973
Bílé Karpaty	747	1980
Blaník	41	1981
Blanský les	212	1989
Broumovsko	410	1991
České středohoří	1 063	1976
Český kras	128	1972
Český les	466	2005
Český ráj	181	1955
Jeseníky	740	1969
Jizerské hory	368	1967
Kokořínsko	273	1976
Křivoklátsko	628	1978
Labské pískovce	250	1972
Litovelské Pomoraví	96	1990
Lužické hory	267	1976
Moravský kras	92	1956
Orlické hory	204	1969
Pálava	83	1976
Poodří	82	1991
Slavkovský les	610	1974
Třeboňsko	700	1979
Žďárské vrchy	709	1970
Železné hory	284	1991

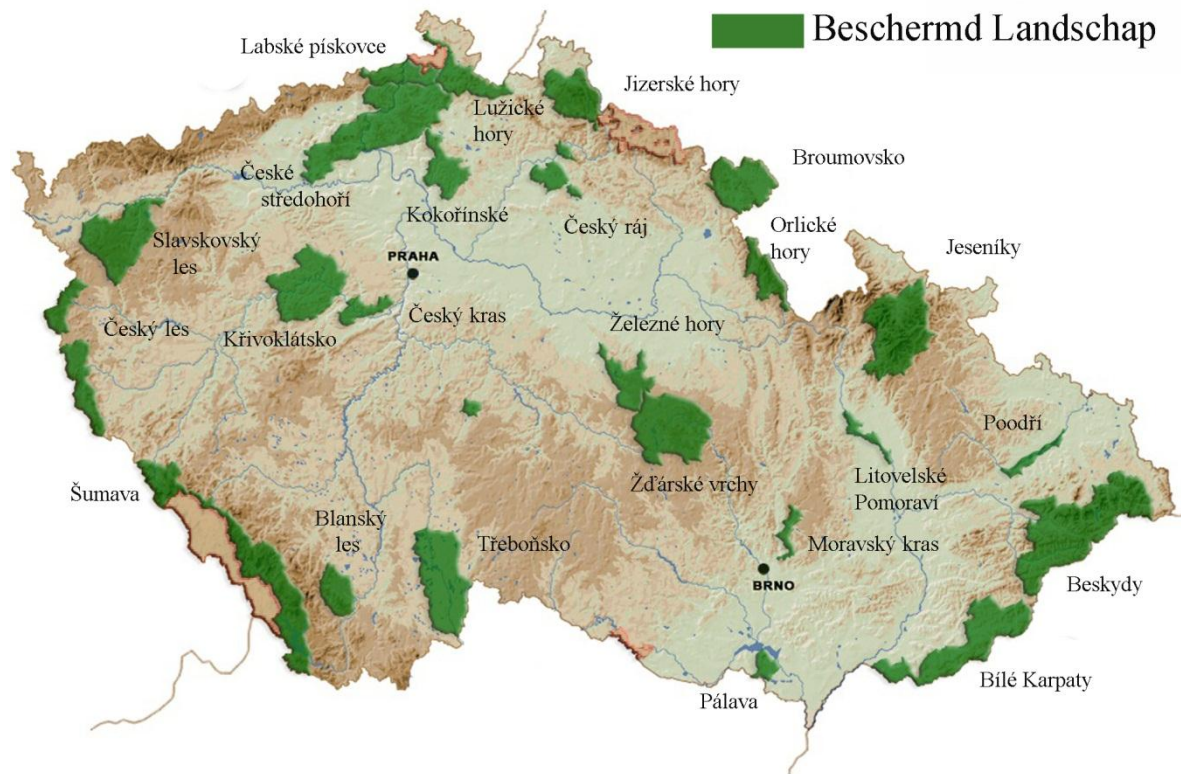
Bron: MŽP [26]

Alleen het Beschermd landschap Šumava (Bohemer Woud) heeft een onafhankelijk bestuur. Het gebied van beschermde landschappen wordt in drie of vier zones volgens het niveau van bescherming ingedeeld. In de eerste zone gelden de strengste regels. In terrein zijn niet alle zones speciaal.¹¹ In de eerste en tweede zone is het verboden intensief te boeren, intensieve veeteelt en wielervedstrijden te houden. In de eerste zone is het nog verboden om nieuwe gebouwen te plaatsen, en het landschap te veranderen. Het

¹¹ FIALOVÁ, Michaela, FIŠEROVÁ, Anna. *Zvláště chráněná území ČR* [online]. 2010 [gebruikt op 2013-01-14]. Zie link: <http://www.kct-tabor.cz/gymta/ChranenaUzemiCR/ChranenaUzemi.htm>

veranderen van soortensamenstelling, het verplaatsen van soorten tegen de regels van het zorgplan, bemesten en het delven van mineralen.¹²

4.2 Beschermde landschappen in Tsjechië (31.1.2013)

4.1.3 Opmerkingen bij Nationale landschappen

De Tsjechische republiek kent dus 25 beschermde landschappen en vier Nationale Parken wat samen met de andere vier categorieën van buiten gewoon beschermde gebieden bijna 16 % van de oppervlakte van Tsjechië vormt.¹³

4.1.4 Plan met beschermde gebieden in Tsjechië

Het Ministerie van Milieu vermeldde in 2009 dat ze een nieuw Nationaal Park, namelijk Krivoklátsko, wil oprichten.¹⁴ Maar dit heeft veel tegenstanders bijvoorbeeld

¹² Tsjechië. Wet nr. 114/1992 Sb.: o ochraně přírody a krajiny. In: 18/2010. § 25.

¹³ MIKO, Ladislav, ŠTURSA, Jan a kolektiv autorů. *Národní parky a chráněné krajinné oblasti v České republice*. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2010. 2. vyd. ISBN 978-80-7212-543-2. p. 10.

¹⁴ ČT24, *Křivoklátsko se zřejmě dočká puncu národního parku* [online]. ceskatelevize.cz, 18. 2. 2009 [gebruikt op 2013-01-23]. Zie link: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/veda-a-technika/45991-krivoklatsko-se-zrejme-docka-puncu-narodniho-parku/>

boswachters.¹⁵ Het aantal van Beschermd Landschappen kan 26 worden. Het nieuwe gebied zou Máchův kraj zijn.¹⁶ Een andere Beschermd landschap zou Brdy kunnen zijn die het Ministerie van Milieu na liquidatie van legerdistrict 17 voor 2015 wil oprichten.¹⁸ De meerderheid van de gemeenten in dit gebied gaat akkoord met dit nieuwe beschermde landschap.¹⁹ Nationaal Park Šumava (Bohemer Woud) wordt door IUCN aangewezen als gebied zonder beheer. Het bestuur van het Nationaal Park wil gebied vergroten maar niet genoeg volgens de IUCN. Daarom kan het Nationaal Park Šumava (Bohemer Woud) de internationale status van Nationaal Park verliezen. De IUCN heeft Nationaal Park Šumava (Bohemer Woud) aanbevolen voor categorie V. De raad van Šumava (Bohemer Woud) wil dit Nationaal Park in categorie IV hebben en alleen een klein deel in categorie II laten.²⁰ In de toekomst is het dan nodig vooral aandacht verzekering van goede zorg voor bestaande beschermde gebieden te besteden.²¹

4.2 Beschrijving van beschermde gebieden in Nederland

Alle beschermde gebieden staan vanaf 2007 geregistreerd in de gebiedendatabase van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.²² Beschermde gebieden worden door Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vastgesteld. De minister stelt voor elk park een overlegorgaan vast. Dit overlegorgaan werkt met de betrokken organisaties samen. De provincie waarin een Nationaal Park ligt is verantwoordelijk voor het secretariaat. De betrokken organisaties zijn bijvoorbeeld, Staatsbosbeheer,

¹⁵ Studio 6. TV, ČT 1. 13. srpen 2012. 6:40.

¹⁶ Události v regionech. TV, ČT 1. 18. leden 2012. 18:54.

¹⁷ KLAPALOVÁ, Martina. *Chráněná oblast v Brdech bude větší než vojenská, obce čekají potíže*. iDnes.cz. [online]. 19 září 2011. [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: http://praha.idnes.cz/chrana-na-oblast-v-brdech-bude-vetsi-nej-vojenska-obcim-vzniknou-potize-1ma-/praha-zpravy.aspx?c=A110919_1653884_praha-zpravy_kol

¹⁸ Události v regionech. TV, ČT 1. 31. srpen 2012. 19:00.

¹⁹ ČT24. *Většina obcí v Brdech souhlasí se vznikem CHKO*. [online]. 31. srpna 2012. [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/188611-vetsina-obci-v-brdech-souhlasí-se-vznikem-chko/>

²⁰ ČT24. *IUCN vyžaduje na Šumavě více bezzásahového území*. [online] © Česká televize 1996–2013 [gebruikt op 2013-02-19] Zie link: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/202460-iucn-vyzaduje-na-sumave-vice-bezzasahoveho-uzemi/>

²¹ MŽP. Aktualizace ochrany přírody a krajiny v České republice. Praha: MŽP, 2009 p. 42

²² RIJKSOVERHEID. *Nieuwe gebieden database op site LNV*. [online]. 10-10-2007 [gebruikt op 2013-02-03]. Zie link: <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/persberichten/2007/10/10/nieuwe-gebiedendatabase-op-site-lnv.html>

Natuurmonumenten, De 12 landschappen, grondeigenaren en beheerders overheden en verder educatieve (IVN) en recreatieve organisaties (ANWB, recreatieschappen).

4.5 Aantal beschermde gebieden in Nederland

Categorie	Aantal	Oppervlakte (ha)	% oppervlakte van Nederland
Nationaal Park	20	130 000	3,13
Nationaal landschap	20	800 000	19,26
Beschermde natuurmonument	189	3 422*	x

* 64 Beschermde gebieden die samen met de begrenzing van Natura 2000-gebieden vallen
Bron: LNV [27, 28]

In Nederland zijn op 3 februari 2013 229 beschermde gebieden buiten de Europese beschermde gebieden. In Nederland is een net van toeristische gemarkeerde paden van in totaal meer dan 6000 km. Er zijn twee soorten. Het zijn lange-afstand-wandelpaden en streekpaden en deze zijn regionaal.²³ Wandel- en Fietsroutes zijn in Nationale Parken alleen toegankelijk tegen betaling.

4.5 Toeristische markeringen in Nederland

Bron: WANDELNET [29]

In Nederland worden Nationale Parken door Het ministerie van landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit gefinancierd.²⁴

4.2.1 Nationale Parken

Hedentendage zijn er in Nederland 20 Nationale Parken. Het zijn Nationaal Park Schiermonnikoog, Nationaal Park Lauwersmeer, Nationaal Park De Alde Feanen,

²³ ERA. *Netherlands*. [online]. [gebruikt op 2013-02-03]. Zie link: http://www.era-ewv-ferp.com/index.php?topmenu_id=34&id=34&page_id=91&module=text

²⁴ LNV. *Nationale Parken in Nederland*. Den Haag: Van Marken Delft Drukkers, 2005. pp. 5-14

Nationaal Park Drents-Friese Wold, Nationaal Park Dwingelderveld, Nationaal Park Nationaal Beek- en Esdorpenlandschap Drentsche Aa, Nationaal Park Weerribben-Wieden, Nationaal Park De Sallandse Heuvelrug, Nationaal Park Duinen van Texel, Nationaal Park Zuid-Kennemerland, Nationaal Park De Biesbosch, Nationaal Park De Hoge Veluwe, Nationaal Park Veluwezoom, Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug, Nationaal Park Oosterschelde, Nationaal Park Loonse en Drunense Duinen, Nationaal Park De Zoom-Kalmthoutse Heide, Nationaal Park De Groote Peel Nationaal Park De Maasduinen en laatste is Nationaal Park De Meinweg. In totaal gaat het om ongeveer 3% van de landoppervlakte van Nederland. Het grootste deel van de parken is in particuliere handen.

Ongeveer 3% van Nederland bestaat uit Nationale Parken. Alle Nationale Parken zijn als II categorie van IUCN geclassificeerd. In de Nationale Parken wonen bijna geen mensen.²⁵ Ze worden door verschillende eigenaren bestuurd. De grote grondbezitters zijn Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Provinciale Landschappen. Staatsbosbeheer is in de helft van de Nationale Parken de grootste beheerder. De overige terreinbeheerders beheren ook belangrijke delen van het gebied in de Nationale Parken - Bijvoorbeeld Rijkswaterstaat die in Nationaal Park de Oosterschelde 35 000 ha beheert. Er zijn ook grote en kleine particuliere eigenaren die 200 000 ha beheren van het totale oppervlak van de Nationale Parken.²⁶

²⁵ LNV. *Nationale Parken in Nederland*. Samenwerkingsverband Nationale Parken. Januari 2010. pp. 6-44

²⁶ LNV. *Nationale Parken in Nederland*. Samenwerkingsverband Nationale Parken. Januari 2010. pp. 46-48

4.6 Nationale Parken in Nederland

Naam park	Omvang (ha)	Instellings datum	Beheer	Provincie
Schiermonnikoog	5 400	1989	Natuurmonumenten - grootste deel	Friesland
Drents-Friese Wold	6 100	1999	Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Maatschappij van Weldadigheid en circa tachtig particuliere eigenaren	Friesland, Drenthe
Dwingelderveld	3 700	1991	Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten	Drenthe
Weerribben-Wieden	3 500	1992	Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en anderen	Overijssel
De Groote Peel	1 340	1993	Staatsbosbeheer en een aantal particuliere eigenaren.	Noord-Brabant, Limburg
De Biesbosch	9 000	1995	Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat	Noord-Holland, Zuid-Holland
Zuid-Kennemerland	3 800	1995	Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en waterleidingbedrijf PWN Noord-Holland	Noord-Holland
De Meinweg	1 700	1995	Grootste beheerders Staatsbosbeheer en de gemeente Roerdalen en een aantal particulieren.	Limburg
De Maasduinen	4 200	1996	Stichting Het Limburgs Landschap, Gemeente Bergen, Staatsbosbeheer en een groot aantal particulieren.	Limburg
De Zoom-Kalmthoutse Heide	3 750	2001	Grootste beheerders Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, het Agentschap voor Natuur en Bos, Natuurpunt en particuliere landgoedeigenaren.	Noord-Brabant, België
Oosterschelde	37 000	2002	Rijkswaterstaat, gemeenten, Waterschap Zeeuwse Eilanden, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Het Zeeuws Landschap en de Provincie Zeeland.	Zeeland
Drentsche Aa	10 600	2002	Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, agrariërs, boermarken, Stichting Het Drentse Landschap, Waterschap Heunze en Aa's, particulieren	Drenthe
Duinen van Texel	4 300	2002	Staatsbosbeheer en het Ministerie van Defensie	Noord-Holland
De Loonse en Drunense Duinen	3 400	2002	Belangrijkste beheerder Natuurmonumenten en Het Brabants Landschap.	Noord-Brabant
Lauwersmeer	6 000	2003	Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten	Groningen, Friesland
Utrechtse Heuvelrug	6 000	2003	Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug en de vele particuliere landgoedeigenaren	Utrecht
Sallandse Heuvelrug	2 740	2004	Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Eigenaar van de aangrenzende landgoederen Noetselenberg en particulieren	Overijssel
De Alde Feanen	4 000	2006	It Friske Gea	Friesland
De Hoge Veluwe	5 400	1935	Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe	Gelderland
Veluwezoom	5 000	1930	Grootste deel Natuurmonumenten	Gelderland

Bron: LNV [30]

4.3 Nationale Parken in Nederland (2012)

Bron: LNV [30]

4.2.1.1 Opmerkingen bij Nederlandse Nationale Parken

- Het Nationaal Park Schiermonnikoog werd als eerste natuurgebied officieel Nationaal Park
- Het Nationale Park Lauwersmeer eerst was de Lauwerszee maar dan werd er een afsluitdijk aangelegd en daardoor is een bijzonder natuurgebied ontstaan.²⁷
- Het Nationaal Park Dwingelderveld is het grootste natte heidegebied van West-Europa
- Het Nationaal Park Weerribben-Wieden is het grootste zoetwatermoeras van West-Europa. Volgens de IUCN-commissie en Europarc Federatie²⁸ is dit gebied een

²⁷ LNV. *Nationale Parken in Nederland*. Den Haag: Van Marken Delft Drukkers, 2005.

typische categorie IV, maar op de webpagina van IUCN is het officieel als categorie II (Nationaal Park) geclassificeerd.

- Het Nationaal Park Biesbosch is één van de belangrijkste zoutwatergetijdegebieden van Europa
- Het Nationale Park De Hoge Veluwe is het grootste natuurgebied in particulier bezit.²⁹
- Het Nationaal Park Veluwezoom is het oudste Nationaal Park dat door particuliere eigenaren vastgesteld werd.
- Het Nationale Park Oosterschelde is met zijn 37.000 ha en 125 km kustlijn het grootste van de Nederlandse Nationale Parken.³⁰
- Nationaal Park De Loonse en Drunense Duinen bevat het grootste stuifzandgebied van Europa, waar het zand nog volop in beweging is.
- Het Nationaal Park De Zoom-Kalmthoutse Heide is een grensoverschrijdend park waar Nederlandse en Vlaamse overheden en organisaties samenwerken. Het Grenspark biedt een grote afwisseling aan bossen.
- Nationaal Park De Groote Peel wordt niet doorsneden door autowegen, hoogspanningsleidingen of andere ontsierende infrastructurele werken. Dat is best zeldzaam in Nederland.³¹
- Nationaal Park De Groote Peel is het grootste hoogveengebied van Nederland.
- In Nationaal Park De Maasduinen heeft de langste rivierduinengordel van Nederland en heeft nog geen bezoekerscentrum.³²
- Het Nationale Park De Meinweg is een uniek terrassenlandschap, met steile overgangen tussen de terrassen. Geologisch is dit voor Nederland heel bijzonder. Het

²⁸ SVĚTOVÁ KOMISE IUCN A FEDERACE EUROPAC. Zásady pro kategorizaci chráněných území na základě managementu. Praha: MŽP, 2001. edice Planeta 2001, roč. IX, č. 5, p. 18

²⁹ *Nationaal Park De Hoge Veluwe*. [online]. [gebruikt op 2013-01-15]. Zie link: <http://www.hogeveluwe.nl/>

³⁰ *Nationaal Park Oosterschelde*. [online]. [gebruikt op 2013-01-15]. Zie link: <http://www.np-oosterschelde.nl/documents/home.xml?lang=nl>

³¹ *Nationaal Park De Groote Peel*. [online]. [gebruikt op 2013-01-15]. Zie link: <http://www.nationaal-parkdegrootepeel.nl/documents/home.xml?lang=nl>

³² LNV. *Nationale Parken in Nederland*. Den Haag: Van Marken Delft Drukkers, 2005. pp. 16-35

Nationaal Park wordt aan drie kanten omsloten door Duitsland en maakt deel uit van het Duits-Nederlandse grenspark Maas-Swalm-Nette³³

4.2.2 Nationale landschappen

Iets minder belangrijk zijn Nationale landschappen. De Nationale Landschappen werden door de overheid ingesteld in 2006 omdat het land onder druk staat, vooral door verstedelijking en de uittocht van boeren.³⁴ Nationale Landschappen zijn beschermd vooral voor hun natuur en natuurgerichte recreatie. In deze natuurgebieden kunnen mensen gewoon wonen en werken. De Nationale Landschappen vormen ongeveer 20 % van Nederland.³⁵

4.7 Nationale Landschappen in Nederland (2012)

Naam park	Oppervlakte (ha)	Instellingsdatum
Groene Hart	180 477	2006
Zuid Limburg	44 528	2006
Veluwe	158 834	2006
Hoeksche Waard	32 372	2006
Zuidwest Zeeland	55 156	2006
Zuidwest Friesland	51 420	2006
Nieuwe Hollandse Waterlinie	25 247	2006
Laag Holland	46 329	2006
IJsseldelta	18 621	2006
Noordelijke Wouden	25 393	2006
Arkemheen-Eemland	12 154	2006
Drentsche Aa	31 823	2006
Groene Woud	38 371	2006
Winterswijk	21 848	2006
Gelderse Poort	18 560	2006
Rivierengebied	32 149	2006
Noordoost Twente	43 224	2006
Middag-Humsterland	5 339	2006
Graafschap	20 046	2006
Stelling van Amsterdam	5 853	2006

Bron: CBS [31]

³³ Nationaal Park De Meinweg. [online]. [gebruikt op 2013-01-15]. Zie link: <http://www.np-demeinweg.nl/documents/home.xml?lang=nl>

³⁴ MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN. *Nationale landschappen*. [online]. [gebruikt op 2012-10-16] Zie link: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=gebnatlandschappen&groep=0>

³⁵ LNV. *Nationale Parken in Nederland*. Den Haag: Van Marken Delft Drukkers, 2005. p 13

Nationale Landschappen worden in Nederland door de Stichting Nationale Landschappen beheerd. Dit bestuur zorgt voor gezamenlijke belangenbehartiging en marketing van Nationale Landschappen. Het financiert ook de ontwikkeling van duurzame inrichting en het beheer van de landschappen.³⁶

Opmerkingen bij Nationale Landschappen:

- Het Nationaal Landschap De Veluwe heeft het meeste bos (44 %)
- Het Nationaal Landschap De IJsseldelta heeft het meeste nat natuurlijk terrein (4 %).
- Het meest waterrijke Nationale Landschap is de Stelling van Amsterdam met bijna 37 procent water.
- Zuid-Limburg is goed voor het hoogste aandeel woonterrein (ruim 7 procent).³⁷

4.4 Kaart van Nationale Landschappen

Bron: MONITORVRIJETIJDTOERISME [31]

³⁶ SERVICENET NATIONALE LANDSCHAPPEN. *Bestuur*. [online]. [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: <http://www.nationalelandschappen.nl/organisatie/>

³⁷ CBS. Nationale landschappen beslaan één vijfde van Nederland. [online]. CBS, 2013 Webmagazine, woensdag 3 augustus 2011 9:30. [gebruikt op 2013-02-04]. Zie link: <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/dossiers/nederland-regionaal/publicaties/artikelen/archief/2011/2011-3443-wm.htm>

Nederland heeft 20 Nationale Landschappen die bijna 900 duizend hectare van Nederland beslaan. Dat is ruim 20 % van het grondgebied van Nederland waarvan 2/3 agrarisch terrein. Het grootste Nationale Landschap is het Groene Hart dat ruim 20 % van de totale oppervlakte van de Nationale Landschappen vormt. Het kleinste is Middag-Humsterland met 0,6 %, maar met 95 % agrarisch terrein is dit ook het meest agrarische Nationale Landschap.³⁸

4.3 Vergelijking van hiërarchie

Alhoewel beide landen in Europa liggen is hun geografisch terrein heel anders. Terwijl in Tsjechië bergen domineren, vooral in de grensgebieden met een maximale hoogte van 1 602 boven NAP (Sněžka), wordt Nederland beïnvloed door vlak land. Laagvlaktes worden door de mens veel meer beïnvloed. In de loop van de eeuw werd het landschap gecultiveerd en agrarisch gebruikt. Hiertegenover werden berggebieden veel later bevolkt en sporen van mensen zijn er veel minder zichtbaar. Daardoor bevindt zich het merendeel van de gebieden die vanwege hun natuur worden beschermd, meestal in het bovenste deel. Dit betekent voor Tsjechië dat de belangrijkste de beschermde gebieden zich juist in de grensgebieden bevinden. Alle Nationale Parken in Tsjechië grenzen aan een ander land en formeren bilaterale gebieden die door beide landen beschermd worden. Hiertegenover zijn in Nederland geen hoge gebieden zodat er niet zo veel bilaterale gebieden zijn. In beide landen vormen Nationale (beschermde) Landschappen de grootste oppervlakte.

Tsjechië als land in Centraal-Europa behoort tot de landen met een relatief goed bewaarde natuur. Daarom is het onvoldoende dat er in Tsjechië alleen vier Nationale Parken zijn met 1,51 % van de oppervlakte tegenover Nederland met 3,6 % van de oppervlakte. De toeristische markering is beter in Tsjechië dankzij de kwaliteit en het verenigde overzichtelijke systeem met een lange traditie waarvoor de Club Tsjechische toeristen (Klub Českých turistů) zorgt. Maar Nederland heeft een heel goed systeem van fietsroutes.

³⁸ CBS. *Nationale Landschappen beslaan één vijfde van Nederland*. [online]. Webmagazine, woensdag 3 augustus 2011 9:30. [gebruikt op 2013-03-29]. Zie link: <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/dossiers/nederland-regionaal/publicaties/artikelen/archief/2011/2011-3443-wm.htm>

4.8 Vergelijking van basisgegevens van beide landen

	Tsjechië	Nederland
Oppervlakte ^(km²)	78 866	41 543
Inwoners	10 513 209	16 751 323
Inwoners/km ²	133	494
Hoogste punt NAP	1 602	323
Laagste punt NAP	115	- 7
Grootste Nationaal Park ^(km²)	690	370
Grootste Nationaal (beschermde) landschap ^(km²)	1 160	1 808
Aantal grote beschermde gebieden	29	40
Aantal Natura 2000-gebieden	1 128	203
% grootte beschermde gebieden in staat	15,8	.
% grootte Nationale Parken in staat	1,52	3,06
% grootte Nationale (beschermde) landschappen in staat	13,78	20,00
% Natura 2000-gebieden in staat	14,00	13,82

Bron: CBS, ČSÚ [33, 34]

4.3.1 Vergelijking in categorie Nationaal Park

Het Nationale Park is internationaal de meest gebruikte categorie van natuur- en landschapsbescherming en het is ook bij toeristen de meest bekende categorie. Desondanks zijn de criteria voor werking en regels in ieder land anders. Voor uniformisering van deze voorwaarden ontstond het systeem van categorieën van de IUCN. Nationale Parken en andere binnenlandse types van beschermde gebieden volgen vaak de categorieën van de IUCN zodat buitenlandse toeristen zich beter kunnen oriënteren in diverse systemen. Deze categorieën zijn echter niet verplicht. Desondanks is dit een prestigekwestie. Precies hier zien we een groot verschil tussen Nederland en Tsjechië. Terwijl in Nederland de richtlijnen van de IUCN worden gevolgd en de categorie van internationale Nationale Parken geaccepteerd hebben, zijn er in Tsjechië ook gebieden die volgens de IUCN Nationale Landschappen zijn, maar in Tsjechië als Nationaal Park worden beschouwd.

Bij het vaststellen van een Nationaal Park is het heel belangrijk de inwoners erbij te betrekken, want in Nederland bezitten veel meer particulieren die hun recht kennen grond. Dat kunnen we bij het proces van het ontstaan van nieuwe Nationaal Parken zien. Hun ontstaan wordt vaak veel jaren besproken. In Tsjechië was in het begin van de jaren 90 de situatie heel anders. Alles was in bezit van de staat en zo werd het vaststellen van nieuwe Nationale Parken zoals Podyjí en Šumava (Bohemer Woud) eenvoudig. Pas na de restitutie

werden bossen en gronden teruggegeven aan hun eigenaars. Hedentendage is de situatie in Tsjechië en Nederland hetzelfde. Een poging om Nationaal Park Křivoklátsko op te richten is een probleem, omdat de communicatie tussen het Ministerie van Milieu en de grondeigenaren over het vaststellen van een Nationaal Park moeizaam verloopt.

4.3.2 Vergelijking van Nationale (Beschermd) Landschappen

Het grootste deel van de oppervlakte van de beschermde gebieden worden gevormd door Nationale (beschermde) Landschappen. In Nederland beslaan ze 20 % van de oppervlakte. In Tsjechië is dat 13,78 % van de oppervlakte. In beide landen is dat zo, omdat deze gebieden niet zulke strikte regels voor het behoud van natuur hebben als andere categorieën. Hun ontstaan is dus eenvoudiger, omdat de eigenaren op hun grond verder kunnen boeren, alhoewel ze bepaalde beperkende regels moeten nakomen.

5 Vergelijking van bepaalde beschermde gebieden in Tsjechië en Nederland

Natuurbescherming in Tsjechië en het dicht bevolkte Nederland is heel moeilijk om te vergelijken. Ik wil graag in dit hoofdstuk twee gebieden vergelijken op het gebied van toerisme. Omdat Tsjechië alleen vier Nationale Parken heeft waarvan er alleen twee worden geclassificeerd als categorie II (Nationaal Park), ga ik Nationale (beschermde) Landschappen vergelijken, omdat Nationale (beschermde) Landschappen belangrijk voor recreatie zijn. In Tsjechië koos ik het beschermde landschap Český ráj (Boheemse Paradijs) dat een oppervlakte van 181,5 km² heeft. Een vergelijkbare oppervlakte in Nederland heeft Nationaal Landschap Graafschap. De oppervlakte is 200,46 km²

5.1 Positie en geschiedenis

5.1.1 Český ráj

Het beschermde landschap Český ráj (Boheems paradijs) ligt 100 kilometer ten noordoosten van Praag. Het wordt geografisch door de steden Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Hodkovice nad Mohelkou, heuveltop Kopanina, Železný Brod, Semily, Nová Paka, Jičín, Kopidlno, Sobotka en Dolní Bousov begrensd. Ten oosten van Český ráj (Boheems paradijs) ligt Podkrkonoší en ten noorden ervan liggen de Jizerské bergen en Krkonoše.¹ Het gebied wordt verdeeld in drie regio's en vier districten: de Královéhradecký regio (district Jičín), de Liberecký regio (districten Semily en Jablonec nad Nisou) en de Středočeský regio (district Mladá Boleslav)² Dit beschermde landschap ligt in het gebied van de toeristische regio Český ráj (Boheems paradijs) en wordt in drie zelfstandige delen ingedeeld.

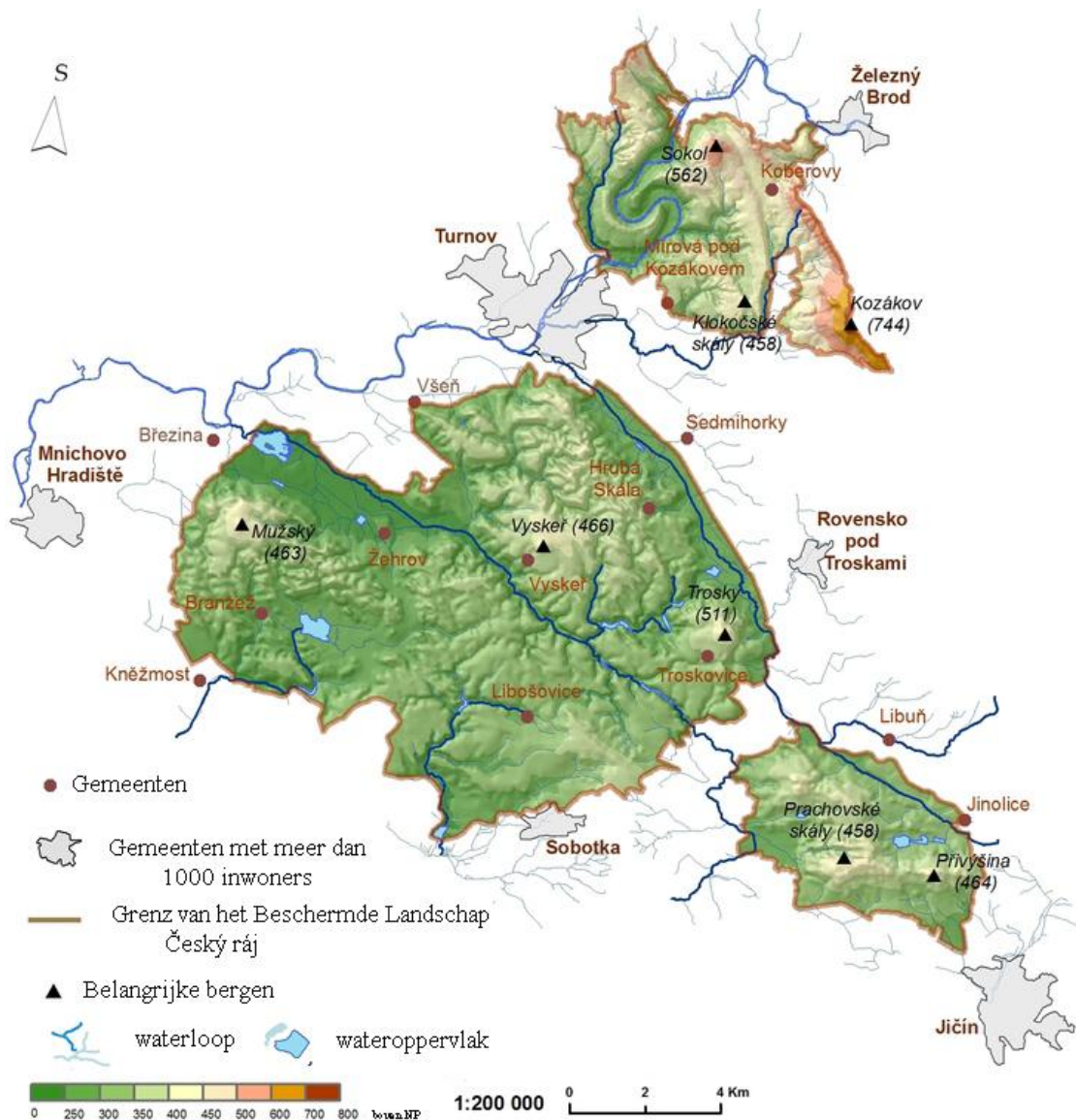

5.1 Český ráj [20]

¹ *Oficiální stránky turistického regionu český ráj*. [online] © 1992-2013 Sdružení Český ráj [gebruikt op 2013-03-08]. Zie link: <http://www.cesky-raj.info/cs/turisticky-region/>

² AOPK ČR. Ústřední seznam ochrany přírody (ÚSOP). *CHKO Český ráj*. [online]. [gebruikt op 2013-03-08]. Zie link: http://drusop.nature.cz/ost/chrobjekty/zchru/index.php?frame&SHOW_ONE=1&ID=2336

5.2 Kaart van Beschermde Landschap Český ráj

Bron: AOPK ČR [35]

5.1.1.1 Historie

Český ráj (Boheems paradijs) is een gebied met veel waardevolle culturele natuurmonumenten. Dit gebied wordt door de mens al duizenden jaren omgevormd. Zijn invloed is echter in balans met de natuur.³ Het gebied van Český ráj (Boheems paradijs) was in de loop van honderden miljoenen jaren vaak de bodem van meren en zeeën, meermalen was er vulkanische activiteit. In het Secundair werd dit gebied geologisch ontwikkeld. Op de bodem werden zand en grind afgezet. In het Tertiair werd

³ AOPK ČR. Charakteristika oblasti.[online]. © AOPK. [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: <http://www.ceskyraj.ochranaprirody.cz/wps/portal/cs/cesky-raj/o-sprave-chko/>

zandsteenplaat door vulkanische activiteit gebroken. Het gesmolten gesteente verhardde tot boogvormige en kegelvormige heuvels. Deze vormen van opgeweld gesteente vormen de landschappelijke dominanten Kozákov, Trosky (ruïne) en Vyskeř. Ook de aardbodem werd omgevormd door natuurkrachten: wind, water, vorst en zon. Het resultaat hiervan is een landschap met rotsen, vulkanen, rivieren, dalen, bossen, weilanden en meren.⁴

5.1 Meer Věžák

Bron: KRASYCECH.CZ [36]

Bewijzen van de oudste inwoners van dit gebied stammen uit de nieuwe steentijd. Van de 12e – 15e eeuw was het landbouwgebied, waarin leden van de dynastieën Markavticové, Vartenberkové, Valdštejnové en Lemberkové heersten werden veel burchten gebouwd, die hedentendage duizenden toeristen trekken. Voorbeelden van burchten zijn Kost, Trosky (ruïne) en Valdštejn.⁵⁶

5.3 Burcht Kost

5.2 Kasteel Hrubá skála

Bron: KRASYCECH.CZ [36]

⁴ Geopark Český ráj. [online] © 2006 Sdružení Český ráj [gebruikt op 2013-03-15] Zie link: <http://www.geoparkceskyraj.cz/>

⁵ CESKEHORY.CZ. *Historie Českého ráje*. [online]. [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: <http://www.ceskehory.cz/cesky-raj/historie.html>

⁶ CESKEHORY.CZ. *Historie Českého ráje*. [online]. [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: <http://www.ceskehory.cz/cesky-raj/historie.html>

In 1955 werd het opgericht als eerste beschermde landschap met een oppervlakte van 95 km². De belangrijkste reden was de bijzondere geleding van de aardbodem met karakteristieke zandstenen rotssteden. In het opgewelde gesteente zijn veel bronnen van bijvoorbeeld agaat, amethyst en chalcedon.⁷

5.1.2 Graafschap

Het Nationale Landschap Graafschap ligt 138 kilometer ten oosten van Utrecht in de provincie Gelderland⁸. Het ligt tussen de steden Zutphen, Lochem en Ruurlo. Dit Nationale Landschap ligt in het gebied van de streek Achterhoek wat een toeristische regio is.

5.3 Landschap Graafschap

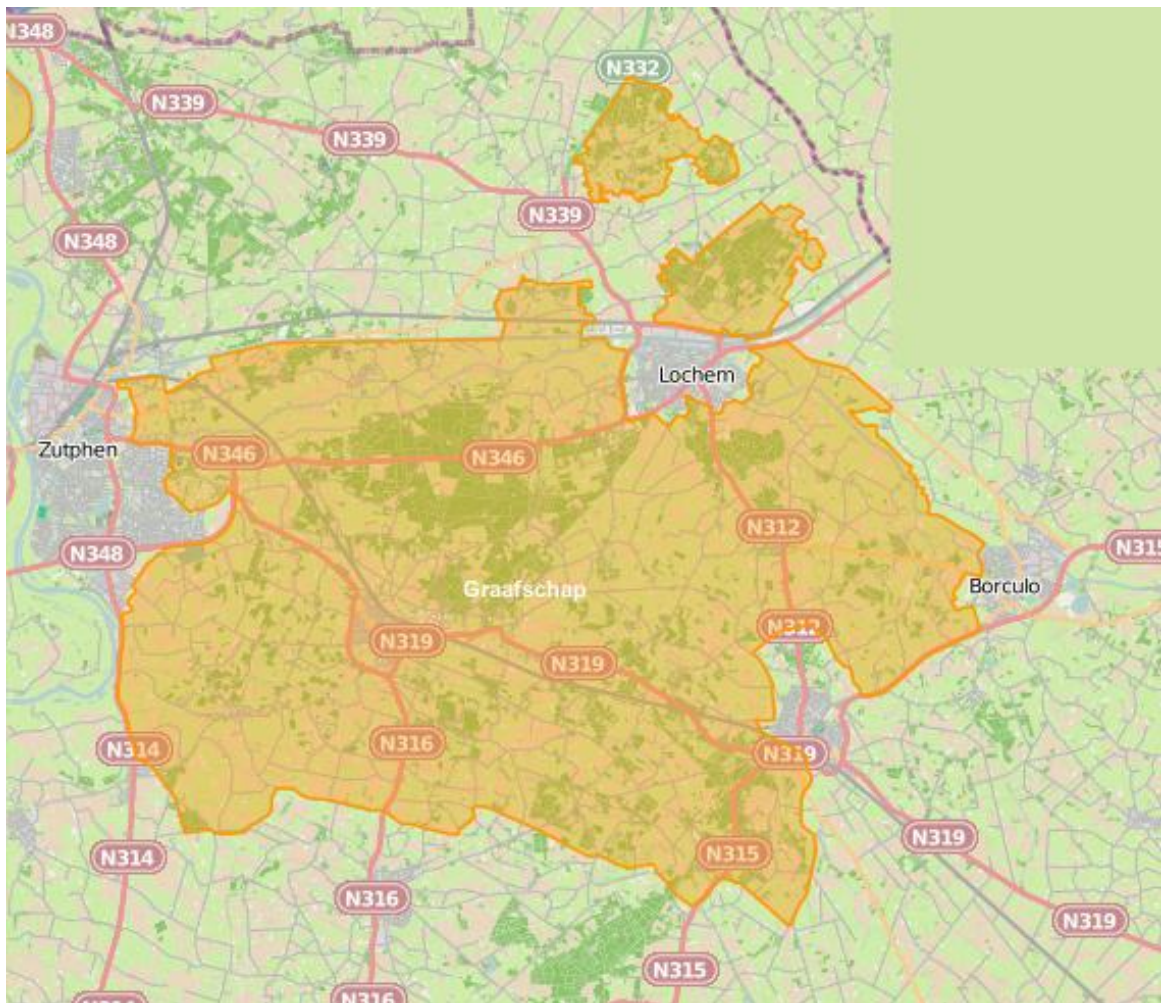

Bron: SERVICENET NATIONALE LANDSCHAPPEN [37]

⁷ PRIRODA.CZ. *Český ráj*. [online]. © 2004 - 2013 PŘÍRODA.cz [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: <http://www.priroda.cz/clanky.php?detail=985>

⁸ ACHTERHOEK. *De Achterhoek . waar in Nederland?*. [online]. © Achterhoek 2013 [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: http://www.achterhoek.nl/over_de_achterhoek/ligging/waar_in_nederland/

5.4 Kaart van Nationaal Landschap Graafschap

Bron: LNV – gebieden database[13]

5.1.2.1 Historie

Graafschap is cultuurhistorisch waardevol vanwege de nauwe verweving van landbouwgrond, bossen, kastelen en parken. Dit gebied wordt door de mens al duizenden jaren omgevormd en heel veel veranderd. De geologische basis van het Nationale Landschap Graafschap stamt uit de voorlaatste ijstijd. Het was er niet alleen koud maar ook droog. Winden bedekten Graafschap met een laag zand. Na de laatste ijstijd was het klimaat milder en Graafschap werd door moerassen en veen gevormd. In deze periode werd het ook met bos begroeid.⁹

⁹ ACHTERHOEK. *Historie van de Achterhoek*. [online]. © Achterhoek 2013 [gebruikt op 2013-03-15]. http://www.achterhoek.nl/over_de_achterhoek/echt_achterhoek/historie/

Bron: SERVICENET NATIONALE LANDSCHAPPEN [38]

Uit archeologisch onderzoek blijkt dat de eerste nederzetting uit 880 voor Christus stamt. Er leefden grondeigenaren al sinds de middeleeuwen. Toen werd alles door de mens gemaakt behalve waterwegen. Het woeste natte gebied met bossen werd gecultiveerd. Daarna introduceerde Koning Willem III er paarden. Maar tussen 1860 en 1880 werden er weer bossen aangelegd. Nationaal Landschap Graafschap is ook rijk aan kastelen en landhuizen. Sommige oude landhuizen in dit gebied stammen uit de vroege of late Middeleeuwen, andere uit de 17^e of 18^e eeuw. Het gaat meestal om landgoederen of boerenhoeves die al jaren in handen van een familie zijn.¹⁰ De vele landgoederen rondom Hummelo en Vorden behoren bovendien tot de meest bekende landgoederengebieden van Nederland. De eigenaren van deze landgoederen hadden in de negentiende eeuw een grote invloed op het landschap door de bouw van hun huizen, de aanleg van parken, het ontginnen van woeste gronden en de aanplanting van bossen. Veel grond is echter niet in handen van particulieren, omdat ze grote uitgaven hadden. Een aantal landgoederen zoals kasteel Hackfort is nu in handen van Natuurmonumenten.¹¹

5.5 Landgoed 't Haveke

Bron: KASTELEN & TUINEN [39]

5.6 Kasteel Vorden

Bron: COLUMBUSMAGAZINE.NL [40]

¹⁰ KASTELEN & TUINEN. *Kastelen en tuinen in de achterhoek*. [online]. © 2008 Achterhoekse Bureau voor Toerisme [gebruikt op 2013-03-24]. Zie link: <http://www.kastelenentuinen.nl/nl/home/>

¹¹ Nationale landschappen - Nationaal landschap Graafschap. TV, NCRV. 23 jun 2009. 19:55.

5.2 Beschrijving van het Nationaal (beschermde) Landschap

5.2.1 Český ráj

5.7 Český ráj logo [20]

Het beschermde landschap Český ráj (Boheems paradijs) werd als eerst beschermde landschap vastgesteld op 25 mei 1955 door het Ministerie van Cultuur *nr. (č.j.) 8908/70. en op 3 oktober 2002* werd het in overeenkomst met het besluit van de regering **§25 alinea 3** vergroot. Het doel van dit gebied is bescherming van geomorfologische waarden, behoud van het typische aanzicht van het landschap en de biologische diversiteit. Het beschermde landschap Český ráj (Boheems paradijs) is in vier zones ingedeeld. (Zie ook: bijlage 2) Het laagste punt van dit natuurgebied is 235 boven NAP (Žehrovka u Žabakoru) en het hoogste punt is 744 boven NAP (Kozákov). In Český ráj (Boheems paradijs) zijn er 2 nationale natuurmonumenten, 11 natuurreservaten en 11 natuurmonumenten. De totale oppervlakte bedraagt 1851 ha.¹² Český ráj (Boheems paradijs) is ook een geopark geworden in 2005. Een gebied van 700 km² heeft veel geologische, paleontologische, minerale en archeologische fenomenen.¹³ Het bestuur van het beschermde landschap Český ráj (Boheems paradijs) heeft zitting in Turnov. Aan het hoofd van dit nationale landschap staat een beheerder die door de Instantie van natuur en landschapsbescherming (Agentura ochrany přírody a krajiny) na bespreking met het Ministerie van Milieu wordt benoemd. De hedendaagse beheerder van het beschermde Landschap Český ráj (Boheems paradijs) is Ing Jan Mocek. Het bestuur van Beschermd Landschap Český ráj (Boheems paradijs) heeft 10 werknemers die direct onder de beheerder van het bestuur staan.¹⁴ In Český ráj (Boheems paradijs) bestaat ook de vereniging Český ráj (Boheems paradijs) die een belangengemeenschap van steden,

¹² AOPK ČR. Charakteristika oblasti. [online]. © AOPK ČR. [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: <http://www.ceskyraj.ochranaprirody.cz/wps/portal/cs/cesky-raj/o-sprave-chko/>

¹³ GEOPARK ČESKÝ RÁJ. Geopark Český ráj. [online]. © 2006 Sdružení Český ráj. [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: <http://www.geoparkceskyraj.cz/>

¹⁴ AOPK ČR. Charakteristika oblasti. [online]. © AOPK ČR. [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: <http://www.ceskyraj.ochranaprirody.cz/wps/portal/cs/cesky-raj/o-sprave-chko/>

dorpen en andere rechtspersonen is. Het doel van deze vereniging is samenwerking op het gebied van de ontwikkeling van het toerisme in Český ráj (Boheems paradijs).¹⁵

5.2.2 Graafschap

5.8 Graafschap logo [38]

Het Nationale Landschap Graafschap ontstond volgens de Nota Ruimte van 2005. In het Nationaal Landschap Graafschap zijn alleen 2 Beschermden natuurmonumenten en 1 Natura 2000 gebied (zie ook: bijlage 3). De totale oppervlakte bedraagt 135¹⁶ ha.¹⁷ Het doel van bescherming in dit Nationale landschap zijn de vele mooie buitenplaatsen, zoals kastelen en karakteristieke boerderijen. Ook heeft dit gebied unieke natuur dankzij landschapsstructuur.¹⁸

Het Nationaal Landschap is niet dezelfde organisatie als bijvoorbeeld Natuurmonumenten, Geldersch Landschap of Staatsbosbeheer. Deze organisatie heeft echter zelf gronden in bezit en beheer. Het Nationaal Landschap is een gebied waarin de overheid de ontwikkeling van het Nationaal Landschap financiert. Verantwoordelijk voor de projecten van behoud van dit landschap zijn de gemeenten Lochem, Bronckhorst, Berkelland en Zutphen en de bewoners. Het Nationaal Landschap Graafschap heeft verder nog een gebiedscommissie die de coördinatie van activiteiten in het kader van het Nationaal Landschap doet. Nu is de projectleider voor Nationaal Landschap Graafschap Jan Tiggeloven.¹⁹

¹⁵ OFICIÁLNÍ STRÁNKY TURISTICKÉHO REGIONU ČESKÝ RÁJ. *Sdružení Český ráj*. [online]. © 1992-2013 Sdružení Český ráj. [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: <http://www.cesky-raj.info/cs/info/sdruzeni-cesky-raj/>

¹⁶ BROEKMEYER, M. E. A., BIJLSMA, R. J. a NIEUWENHUIZEN, W.. *Beschermden natuurmonumenten*. Wageningen: Alterra, 2011. ISSN 1566-7197. p. 19.

¹⁷ MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN. Dienst Landelink Gebied. *Stemkampsveld*. [online]. [gebruikt op 2013-04-17]. Zie link: <http://natura2000beheerplannen.nl/pages/stelkampsveld.aspx>

¹⁸ GEMEENTE BRONCKHORST. *Nationaal Landschap De Graafschap*. [online]. [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: http://www.bronckhorst.nl/over-bronckhorst/zoveel-te-zien_3236/item/nationaal-landschap-de-graafschap_45097.html

¹⁹ NATIONAAL LANDSCHAP DE GRAAFSCHAP. *Organisatie*. [online]. © 2010-2013 Nationaal Landschap. [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: <http://www.nationaallandschapdegraafschap.nl/organisatie.html>

5.3 Toeristische trekpleisters

5.3.1 Český ráj

Český ráj (Boheems paradijs) kent een reeks van historische en culturele monumenten. Het zijn meestal burchten, kastelen en de dominant van dit gebied is de ruïne van het gotisch kasteel Trosky.²⁰ De vorm van Trosky(Ruïnes) heeft ook het logo van Český ráj (Boheems paradijs). Vanuit de toren van Trosky is er een overzicht van het hele schilderachtige landschap van Český ráj (Boheems paradijs). Andere bekende burchten en kastelen zijn de burcht Valdštejn uit de 13de eeuw die tot de oudste burchten in dit gebied wordt gerekend.²¹ Een andere cultureel monument is kasteel Hrubá skála (Ruwe Rots) uit de 14de eeuw die op machtige zandsteenrotsen staat. Hier werd het bekende Tsjechische filmsprookje Prins Bajaja opgenomen. Verder ligt in dit gebied kasteel Humprecht en Kost (het Been), één van de best bewaarde burchten in Tsjechië uit de 14de eeuw.²² In Český ráj (Boheems paradijs) zijn ook veel ruïnes zoals de burchten Valčov, Frýdštejn, Rotštejn, Zbiroh en Vranov.²³

Dominant van dit beschermd landschap zijn de Rotssteden. Tot de mooiste en bekendste behoort de Prachovské rots.²⁴ Andere bekende rotsen zijn bijvoorbeeld Rotsstad Hrubá skála, die 400 zandstenen torens tot 55 meter hoog heeft en Klokočské en Příhrazské-rotsen. Er zijn ook veel uitkijkplaatsen zoals Kozákov 774 boven NAP en Vyskeř. Andere natuurlijke bezienswaardigheden zijn de Dolomitische grotten van Bozkov waar het grootste grotmeer in Tsjechië te vinden is. Door dit gebied stroomt de rivier Jizera. Belangrijk voor het toerisme in dit gebied zijn ook de meren, bijvoorbeeld de Jinolické meren. (Zie ook: Bijlage 1).

²⁰ OFICIÁLNÍ STRÁNKY TURISTICKÉHO REGIONU ČESKÝ RÁJ. *Historie a památky*. [online]. © 1992-2013 Sdružení Český ráj. [gebruikt op 2013-03-24]. Zie link: <http://www.cesky-raj.info/cs/historie-a-pamatky/>

²¹ OFICIÁLNÍ STRÁNKY TURISTICKÉHO REGIONU ČESKÝ RÁJ. *Hrad Valdštejn*. [online] © 1992-2013 Sdružení Český ráj. [gebruikt op 2013-03-24]. Zie link: <http://www.cesky-raj.info/dr-cs/1232-hrad-valdstejn.html>

²² OFICIÁLNÍ STRÁNKY TURISTICKÉHO REGIONU ČESKÝ RÁJ. *Hrad Kost*. [online] © 1992-2013 Sdružení Český ráj. [gebruikt op 2013-03-24]. Zie link: <http://www.cesky-raj.info/dr-cs/1190-hrad-kost.html>

²³ SDRUŽENÍ ČESKÝ RÁJ. *Burchten en kastelen van het Boheems paradijs*. Nakladatelství Jakoubě Unipress, spol. s r. o., 2005.

²⁴ OFICIÁLNÍ STRÁNKY TURISTICKÉHO REGIONU ČESKÝ RÁJ. *Sledování vývoje cestovního ruchu v regionu Český ráj v roce 2012*. [online]. © 1992-2013 Sdružení Český ráj. [gebruikt op 2013-03-24]. Zie link: <http://www.cesky-raj.info/dr-cs/12795-sledovani-vyvoje-cestovniho-ruchu-v-regionu-cesky-raj-v-roce-2012.html>

Het gebied is erg in trek bij mensen die ontspannen willen of juist een zeer actieve vakantie wensen. Diverse activiteiten als fietsen, wandelen, paardrijden, nordic walking, watersporten en ballonvaren worden door de toeristen ondernomen.²⁵ Heel populair is dit gebied ook voor rotsbeklimmen in bovengenoemde rotssteden en mensen kunnen paragliden vanaf de berg Kozákov. Er zijn ook enkele watersporten zoals het afvaren van de rivier Jizera met een kano of rafting.²⁶ Voor fietsers en wandelaars zijn er themaroutes zoals de gouden route van Český ráj (Boheems paradijs) (Zlatá stezka českého ráje) die in Mladá Boleslav begint en in Jičín eindigt. Het is 103 km lang en doet belangrijke plaatsen van Český ráj (Boheems paradijs) aan zoals Valečov, Drábské světničky, Kost, Trosky, Hrubá Skála, Valdštejn, Frýdštejn, Kozákov.²⁷

5.3.2 Graafschap

In de toeristische regio Achterhoek waar ook het Nationale Landschap Graafschap zich bevindt, werd de nieuwe Stichting Achterhoek Toerisme door de Achterhoekse gemeenten en het bedrijfsleven opgericht.²⁸ Het Nationaal Landschap Graafschap ligt in de toeristische regio die Achterhoek heet. In deze regio liggen nog twee andere landschappen. Dit Nationaal Landschap is heel rijk aan landhuizen²⁹ Maar niet alle landhuizen kunnen bezichtigd worden. Tot de mooiste landgoederen behoren Landgoed 't Haveke, Landgoed Zelle of Huis De Wiersse die historische tuinen heeft. In dit gebied staat ook het kasteel Voorden uit de 13de eeuw. Verder staat er het kasteel Ruurlo Omdat dit gebied ook heel rijk aan boerderijen is, worden in dit gebied bijzondere initiatieven ontwikkeld zoals „het Betere Boerenbed“ dat is gevestigd bij werkende agrarische bedrijven. Zoals de naam al aanduidt, kunnen mensen tijdens hun verblijf de

²⁵ CZECHTOURISM. *Výzkum zaměřený na domácí cestovní ruch Český ráj. 2012.* p. 16

²⁶ MĚSTO TURNOV EN SDRUŽENÍ ČESKÝ RÁJ. *Boheems Paradijs.* Nakladatelství Jakoubě, Unipress, spol. s r. o.

²⁷ OFICIÁLNÍ STRÁNKY TURISTICKÉHO REGIONU ČESKÝ RÁJ. *Zlatá stezka Českého ráje.* [online]. © 1992-2013 Sdružení Český ráj. [gebruikt op 2013-03-26]. Zie link: <http://www.cesky-raj.info/dr-cs/548-zlata-stezka-ceskeho-raje.html>

²⁸ DE GELDERLANDER. *Nieuwe toeristische organisatie Achterhoek.* [online]. © 2013 De Gelderlander. [gebruikt op 2013-03-28]. Zie link: <http://www.gelderlander.nl/regio/achterhoek/nieuwe-toeristische-organisatie-achterhoek-1.3472201>

²⁹ NATUURMONUMENTEN. *Natuurgebied Achterhoek: De graafschap. Over dit natuurgebied.* [online]. [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: <http://www.natuurmonumenten.nl/achterhoek-de-graafschap>

wereld van de boer zien³⁰ In Nationaal Landschap Graafschap staat boerderij Hoeve Draafsel. Als we kijken naar de natuur in Graafschap kunnen we zandruggen, essen, vlaktes en beekdalen zien. Dit Nationaal Landschap heeft een kenmerkend waterhuishoudingsstelsel.³¹ Al vroeger is de door de mens gevormde waterhuishouding ontstaan, bijvoorbeeld beekwater gebruikt om de landerijen te bevoeien. In de vorige eeuw hebben deze elementen van de waterhuishouding hun functie verloren. VISTA Landscape and Urban Design heeft in opdracht van Waterschap Rijn en IJssel een ontwerpstudie uitgevoerd hoe het kenmerkende watersysteem in oude luister kan worden hersteld. Er zijn in dit gebied ook veel landgoederen die rijk aan bossen zijn. In één ervan, Het Zand Hattemer Oldenburger, liggen acht rustige natuurkampeerweiden.³² Verder is er het bosgebied Het Grote Veld.³³ Zoals in Český ráj (Boheems paradijs) zijn er in het Nationaal Landschap Graafschap populaire activiteiten, zoals fietsen en wandelen. Andere populaire activiteiten zijn een bezoek aan de natuurgebieden en zwemmen. Voor fietsers heeft dit gebied vanaf 2009 een fietsroutenetwerk, maar dit netwerk heeft nog kansen voor doorontwikkeling zoals voor ondernemers buiten het netwerk.³⁴ Er zijn nergens zo veel zandpaden als hier en er bestaat een project dat de mogelijkheden van zandpaden voor recreatie onderzoekt.³⁵ Er bestaan voor fietsers ook themaroutes, bijvoorbeeld de Achterkastelenroute een fietsroute van ca. 33 kilometer rond Vorden. Het grootste deel van deze route is echter niet open voor bezoekers. Ze kunnen allen Kasteel Vorden en de tuinen van Huis Wierssen gedeeltelijk bezoeken.³⁶

³⁰ HET BETERE BOERENBED. *De meeste bijzondere familievakantie*. [online]. [gebruikt op 2013-03-28]. Zie link: <http://www.boerenbed.nl/het-betere-boerenbed.html>

³¹ COMPENDIUM VOOR DE LEEFOMGEVING. *Nationaal Landschap Graafschap*. [online]. [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: <http://www.compendiumvoordeleefomgeving.nl/indicatoren/nl1488-Graafschap.html?i=12-148>

³² GASTVRIJE LANDGOEDEREN. *Landgoed Het Zand Hattemer Oldenburger*. [online]. [gebruikt op 2013-03-29]. Zie link: <http://www.gastvrijelandgoederen.nl/landgoed-detail/items/landgoed-het-zand-hattemer-oldenburger.html>

³³ NATUURMONUMENTEN. *Natuurgebied Grote veld*. [online]. [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: <http://www.natuurmonumenten.nl/grote-veld>

³⁴ GELDERS OVERIJSSELS BUREAU VOOR TOERISME. *Trendrapport vrijetijdssector Achterhoek. Maart 2010*. p. 20

³⁵ Nationale landschappen - Nationaal landschap Graafschap. TV, NCRV. 23 jun 2009. 19:55.

³⁶ FIETSEN EN WANDELEN IN DE ACHTERHOEK. *Achtkastelenroute*. [online]. © 2013 www.fietsenwandelenachterhoek.nl. [gebruikt op 2013-03-29]. Zie link: http://www.fietsenwandelenachterhoek.nl/fietsen_op_het_platteland/themaroutes/achtkastelenroute.html

5.4 Samenvatting

De oppervlakte van Nationaal Landschap Graafschap is 20 km² groter dan het Beschermd Landschap Český ráj (Boheems paradijs). Beide gebieden hebben prachtige natuur en een eigen cultuur. Mensen die deze landschappen bezoeken zijn meestal binnenlandse toeristen. Voor Nederlandse Nationaal Landschappen komen toeristen uit de Randstad en de eigen provincie Gelderland. De Randstad is heel dichtbevolkt waar niet zo veel natuur is en daarom komen ze graag naar Graafschap en mensen uit Gelderland wonen in de buurt. Na de binnenlandse bezoekers komen naar Nationaal Landschap Graafschap vaak Duitsers, omdat dit gebied dichtbij Duitsland ligt en Vlamingen, omdat zij elkaar kunnen verstaan. Mensen die naar Graafschap komen zijn er vooral op korte vakanties, meestal 2 - 4 dagen en hun activiteiten zijn fietsen en wandelen, cultuur en een groene omgeving.³⁷ Bezoekers van Český ráj (Boheems paradijs) komen van 100 km ver en meer, meestal uit Praag, dus mensen die weinig natuur hebben en natuurlijk uit de regio's waarin dit gebied ligt. De buitenlandse bezoekers naar Český ráj (Boheems paradijs) komen ook vooral uit Duitsland en verder uit Polen, omdat Tsjechië aan deze landen grenst. Andere bezoekers komen uit Nederland omdat Tsjechië voor hen heel gunstig, bereikbaar, relatief goedkoop en een mooi land is. Er is ook een trend van de laatste jaren dat er zogenaamde Hollandse dorpen ontstaan. Andere bezoekers zijn nog Slowaken omdat ze Tsjechisch kunnen verstaan. Tsjechische Nationale Landschappen zijn populair bij families met kinderen, terwijl Nederlandse Nationale Landschappen meestal bezocht worden door mensen van 55 jaar of ouder zonder kinderen.³⁸ De reden hiervoor is dat Graafschap niet zo aantrekkelijk is voor kinderen als Český ráj (Boheems paradijs) waar bijvoorbeeld bezoeken van burchten zijn. De trend in Český ráj (Boheems paradijs) is 1- 7 dagen waarin mensen de cultuur van Český ráj (Boheems paradijs) bezoeken, relaxen, of wandelen en fietsen. Dat is hetzelfde in beide landen.³⁹

Nationale (Beschermd) Landschappen zijn ook heel kwetsbare gebieden vanwege invloed van buiten. Als het gebied heel toeristisch gebruikt wordt dan ontstaat er ook

³⁷ NBTC Duitsland, *Marketscan Duitsland 2012*. Den Haag: Nederlands bureau voor toerisme & congressen, december 2012. pp. 12-13

³⁸ GELDERS OVERIJSSELS BUREAU VOOR TOERISME. Trendrapport vrijetijdssector Achterhoek. Maart 2010. p. 16

³⁹ CZECHTOURISM. *Výzkum zaměřený na domácí cestovní ruch Český ráj. 2012*. pp. 7-16

schade aan de natuur. Tot de grootste problemen behoren bijvoorbeeld het verstoren de van de levende natuur, vooral het nestelen van vogels, zodat de vogels het nest verlaten. Een ander probleem is afbraak van beschermde of bedreigde planten. Een probleem dat typisch is voor Český ráj (Boheems paradijs), is schade door bergbeklimming. Een ander groot probleem is afval langs de wegen. Veel schade is onherstelbaar. Het terugdringen van andere schade duurt heel lang. Daarom moeten deze gebieden deze schade voorkomen. Om vervuiling tegen te gaan, zijn er twee mogelijkheden. Ten eerst de installatie van vuilnisbakken en toiletten in het terrein. Op druk bezochteplaatsen is dat hard nodig. Maar het is technisch en organisatorisch heel lastig. Probleem is bijvoorbeeld het regelmatig opruimen. Na het toeristenseizoen wordt het afval weggehaald. Een andere negatieve invloed op de natuur veroorzaakt door toerisme is het verkeer. Bijna elke bezoeker komt met de auto en in veel bezochte gebieden van Nationale (beschermde) landschappen is dat een groot probleem. Dat is de grote paradox dat de toeristen die vanwege de natuur komen eigenlijk deze natuur beschadigen.

6 Conclusie

In mijn bachelorscriptie houd ik me bezig met verschillende categorieën van beschermde gebieden en de vergelijking van hun niveau in Tsjechië en Nederland. Het belangrijkste doel van mijn bachelorscriptie was om een overzicht te geven van beschermde gebieden in Tsjechië en Nederland in historische context, verschillen in wetten, nadere beschrijving van grote beschermde gebieden zoals Nationaal Parken en nationale landschappen en te laten zien hoe de beschermde gebieden werken aan de hand van concrete voorbeelden.

Ik heb mijn bachelorscriptie doelen in vier hoofdstukken ingedeeld. In het eerste hoofdstuk van mijn bachelorscriptie heb ik de ontwikkeling van beschermde gebieden in het verleden in Tsjechië en Nederland vergeleken. Ik heb de ontwikkeling van de beide landen beschreven. In het vergelijkingsdeel heb ik geconstateerd dat Nederland vanwege politieke redenen eerder begon met officieel beschermde gebieden dan Tsjechië. In het tweede hoofdstuk heb ik het verschil tussen de wetgeving van beschermde gebieden in Tsjechië en Nederland onderzocht. Volgens mijn verwachting zijn beide landen lid van veel internationale afspraken en conventies. Maar deze invloed heeft tot nu toe nog niet alle verschillen laten verdwijnen. Mijn andere verwachting dat de kwaliteit van beschermde gebieden in Tsjechië hoger is omdat Tsjechië meer diverse natuur heeft en geomorfologisch één van de meest interessante landen is, werd niet bevestigd, omdat het dichtbevolkte Nederland strenger voor de natuur zorgt. Verder wilde ik vooral over de grote beschermde gebieden schrijven zoals Nationale Parken en Nationale (beschermde) Landschappen en de plannen van de overheid met grote beschermde gebieden schetsen. In mijn werk is te zien dat de belangrijkste natuurgebieden, namelijk Nationale Parken, in Tsjechië in grensgebieden liggen. Al deze Nationale Parken grenzen aan een andere bilateraal Nationaal Park. Tsjechië heeft nog een poging gedaan om een nieuw Nationaal Park op te richten, maar het wordt door bos- en grondeigenaars moeilijk, omdat de communicatie tot nu toe moeizaam verloopt. Terwijl in Nederland de richtlijnen van de IUCN gevolgd worden en ze de categorieën van internationale Nationale Parken hebben geaccepteerd, worden in Tsjechië de adviezen van IUCN echter niet altijd nageleefd. Verder kunnen we zien dat de toeristische markering in Tsjechië een heel kwalitatief en overzichtelijk systeem is dat een lange traditie heeft en waarvoor Klub českých turistů (de Club voor Tsjechische

toeristen) zorgt. In beide landen beslaan de Nationale (beschermd) Landschappen de grootste oppervlakte. Nederland had tot 2005 echter geen Nationale Landschappen. In het laatste deel heb ik een vergelijking van het Beschermd Landschap Český ráj (Boheems paradijs) uit Tsjechië en het Nationaal Landschap Graafschap uit Nederland gegeven. Eerst beschreef ik de ligging en de geschiedenis van deze gebieden. Verder gaf ik de belangrijkste gegevens, zoals doel van natuurbescherming. Een ander deel van dit hoofdstuk waren toeristische trekpleisters – cultuur, natuur en mogelijke activiteiten. De afsluiting van dit hoofdstuk was een analyse van het toeristisch bezoek en problemen die door toeristisch bezoek veroorzaakt worden.

“De natuur heeft een voordeel over ons, zij kan zonder ons bestaan, maar zonder haar komen wij om.”¹

¹ Jaromíra Kolářová, Tsjechische schrijfster en toneel- en scenarioschrijfster

Bronnen

Literatuur

BACKES, Ch. W., GILHUIS, P. C., KOEMAN, N. S. J. *Milieurecht*. Kluwer a Wolters Kluwer business, 2006. Zesde druk. ISBN 90-13-01356-2. p. 134

SPIRIT, Michal. Úvod do studia práva. Praha: Grada Publishing a.s. 2010. p 187

VOŽENÍLEK, Vít a kolektiv. *Národní parky a chráněné krajinné oblasti České republiky*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002. ISBN 8024404680. pp 5-6

JIRÁSKOVÁ, Miroslava. *Pozemky ve zvláště chráněných území*. 2010. Bachelorscriptie. Masarykova universiteit, Právnická faculteit. p. 20.

Wetten

Tsjechië. Wet nr. 40/1956 Sb. van 24 augustus 1956 o státní ochraně přírody. Wetboek van Tsjechoslowaakse Republiek, 1956

Tsjechië. Wet nr. 114/1992 Sb. van 19. februari 1992 o ochraně přírody a krajiny. Wet van Tsjechische nationale raad, 1992. In: 18/2010. Částka 28/1992.

Nederland. Natuurbeschermingswet 1998 van 25 mei 1998 ter bescherming van natuur en landschap.

Tsjechië. Wet nr. 218/2004 van 8 april 2004.

Tsjechië. Wet nr. 381/2009 van 8 oktober 2009.

Oordeel van Oppergerechtshof van 9. 11. 2007 č. j. 2 As 35/2007

Toelichtend verslag tot wet nr. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

Documenten

BOROVÍČKOVÁ, Hana a HAVELKOVÁ, Svatava. *Nástroje ochrany přírody a krajiny*. Praha: MŽP. PLANETA, 2005. Roč. XII, č. 8. ISSN 1213-3393. p. 40 Zie

link: [http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/9BE7ACE92CCC839FC125708B001BB0F6/\\$file/plane ta8_web.pdf](http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/9BE7ACE92CCC839FC125708B001BB0F6/$file/plane ta8_web.pdf)

BROEKMEYER, M. E. A., BIJLSMA, R. J. a NIEUWENHUIZEN, W.. *Beschermde natuurmonumenten*. Wageningen: Alterra, 2011. ISSN 1566-7197. p. 4 en 19. Zie link: <http://edepot.wur.nl/166503>

CZECHTOURISM. *Výzkum zaměřený na domácí cestovní ruch Český ráj. 2012* pp. 7-16. Zie link: http://monitoring.czechtourism.cz/CzechTourism/res/leto2012/Cesky_raj_Leto-2012.pdf

MĚSTO TURNOV EN SDRŽENÍ ČESKÝ RÁJ. *Boheems Paradijs*. Jakoubě, Unipress, spol. s r. o.

EUROPEAN ENVIRONMENT AGENCY. Protected areas in Europe – an overview. Copenhagen: EEA, 2012. ISBN 978-92-9213-329-0. p. 9. Zie link: http://www.ahpne.fr/IMG/pdf/EEA_05-2012_Protected_areas_in_Europe-an_overview.pdf

EUROPESE COMMISSIE. *EU legt zich toe op de bescherming van de natuur*. Brusel: Europese Gemeenschappen, 2002 ISBN 92-894-1409-X. p. 11 Zie link: [.http://ec.europa.eu/environment/nature/info/pubs/docs/others/focus_nl.pdf](http://ec.europa.eu/environment/nature/info/pubs/docs/others/focus_nl.pdf)

GELDERS OVERIJSSELS BUREAU VOOR TOERISME. *Trendrapport vrijetijdssector Achterhoek. Maart 2010. p. 16 en 20.*

https://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:LEzU0W2bKgkJ:www.doetinchem.nl/document.php%3Fm%3D5%26fileid%3D7033%26f%3Df2b18813845f9fbf3308b3dcd75e02bb%26attachment%3D1%26c%3D31427+&hl=cs&gl=cz&pid=bl&srcid=ADGEESH9XvQ9agPvIu6y5BcCSY2NQTERC-HM8vV1kFG0769h36iCU6tcagGXdtD5udZ0qVkJCRKovufPfAL8ErHal_I4aeujkuTVMY_DWmwW4N5f1gsOKLcfsWhaWtfKCxUvidGPLQ-U_&sig=AHIEtbQDfXoCSNb-GvnwxtNsRW9kUkd3XA

JANSSEN, Joks, PIETERSE, Nico, BROEK, van den Lia a BREEDLIJK, Marnix. *Historie Nationale Landschappen*. Rotterdam: De Maasstad, 2007. ISBN 978 90 5662 6334. p. 34. Zie link: http://www.rivm.nl/bibliotheek/digitaaldepot/Verdieping_Nationale_landschappen_01.pdf

MIKO, Ladislav, ŠTURSA, Jan a kolektiv autorů. *Národní parky a chráněné krajinné oblasti v České republice*. Praha: MŽP, 2010. 2. vyd. ISBN 978-80-7212-543-2. pp 9-11 Zie link: [http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/4E410FBF45C7B47CC125781D0048DD5B/\\$file/ATTKWA5K.pdf](http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/4E410FBF45C7B47CC125781D0048DD5B/$file/ATTKWA5K.pdf)

MINISTERIE VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit. *Nationale Parken in Nederland*. Den Haag: Van Marken Delft Drukkers, 2005. pp. 5-35 Zie link: <http://www.nationaalpark.nl/documents/documents/np-brochure-nederlands.pdf>

MINISTERIE VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit. *Nationale Parken in Nederland*. Samenwerkingsverband Nationale Parken. Januari 2010. pp 6-44 en 46-48

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. Aktualizace ochrany přírody a krajiny v České republice. Praha: MŽP, 2009. p. 7 en 42 Zie link: [http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/statni_program_ochrany_prirody_a_krajiny/\\$FILE/OZCHCP-SPOPK_aktualizace_2009-20100121.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/statni_program_ochrany_prirody_a_krajiny/$FILE/OZCHCP-SPOPK_aktualizace_2009-20100121.pdf)

NBTC Duitsland, *Marketscan Duitsland 2012*. Den Haag: Nederlands bureau voor toerisme & congressen, december 2012. pp. 12-13

NEDERLANDS BUREAU VOOR TOERISME EN CONGRESSEN, Vestiging Keulen, *Marketscan Duitsland 2009*, 2009.

NEDERLANDS BUREAU VOOR TOERISME EN CONGRESSEN -NIPO Toekomstvisie Vakantiemarkt, ontwikkeling 2007-2015, 2007.

RAMSAR. *The List of Wetlands of International Importance*. van 30 januari 2013. p 13, 18 en 29. Zie link: <http://www.ramsar.org/pdf/sitelist.pdf>

SDRUŽENÍ ČESKÝ RÁJ. *Burchten en kastelen van het Boheems paradijs*. Jakoubě Unipress, spol. s r. o., 2005.

ÚSTAV PRO HOSPODÁŘSKOU ÚPRAVU LESŮ. *Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky – stav k 31 prosinci 1998*. Praha: Ministerstvo zemědělství, 1998. ISBN 8070841435. p. 7

ÚSTAV PRO HOSPODÁŘSKOU ÚPRAVU LESŮ. *Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2011*. Ministerstvo zemědělství, Praha: 2012. ISBN 978-80-7434-063-5.

Artikelen

PEŠOUT, Pavel. *Doplnění soustavy chráněných krajinných oblastí v České republice*. Ochrana přírody. 2010, roč. 65, č. 1. ISSN 1210-258X. pp. 6-11. Zie link:
<http://www.casopis.ochranaprirody.cz/clanky/doplneni-soustavy-chranenych-krajinnych-oblasti-v-ceske-republice.html>

PLESNÍK, Jan. Kategorie Mezinárodní unie na ochranu přírody pro chráněná území. *Ochrana přírody*. 2010, roč. 65, zvláštní číslo. ISSN 1210-258X. pp 26-28. Zie link:
<http://www.casopis.ochranaprirody.cz/zvlastni-cislo/kategorie-mezinarodni-unie-na-ochranu-prirody-pro-chranena-uzemi.html>

SVĚTOVÁ KOMISE IUCN A FEDERACE EUROPAC. *Zásady pro kategorizaci chráněných území na základě managementu*. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2001. edice Planeta 2001, roč. IX, č. 5. pp 2-3 en 18

VRŠKA, Tomáš, HORT, Libor. Historie vzniku lesních rezervací v ČR do roku 1945. *Ochrana přírody*. 2008, roč. 65, č. 1. ISSN 1210-258X. pp 26-28. Zie link:
<http://www.casopis.ochranaprirody.cz/Z-nasi-prirody/historie-vzniku-lesnich-rezervaci-v-cr-do-roku-1945.html>

DVD

PATZELT, Zdeněk. *Ochrana přírody a krajiny v České republice*. [DVD]. Praha: AOPK ČR, 2008. Zie link:
http://www.cittadella.cz/europarc/index.php?p=historie_ochrany&site=zakladni_udaje_cz

Televisie

Nationale landschappen - Nationaal landschap Graafschap. TV, NCRV. 23 jun 2009. 19:55.
<http://www.uitzendinggemist.nl/afleveringen/1132443>

Studio 6. TV, ČT 1. 13 augustus 2012. 6:40. Zie link:
<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1096902795-studio-6/212411010100713/obsah/210685-np-krivoklatsko-ano-ci-ne/>

Studio 6. TV, ČT 1. 13 augustus 2012. 6:40. Zie link:
<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1096902795-studio-6/212411010100713/obsah/210685-np-krivoklatsko-ano-ci-ne/>

Události v regionech. TV, ČT 1. 18 januari 2012. 18:54.

Události v regionech. TV, ČT 1. 31 augustus 2012. 19:00.
<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10118379000-udalosti-v-regionech-praha/212411000140731-udalosti-v-regionech/obsah/212622-mzp-obce-v-brdech-hlasovaly-pro-chko/>

Primaire internetbronnen

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky. [online]. © AOPK ČR Zie link: <http://webportal.nature.cz/>

Česká televize [online]. ceskatelevize.cz, 18. 2. 2009 Zie link: <http://www.ceskatelevize.cz/>

European Rambles' Association. [online]. Zie link: www.era-ewv.ferp.com

Geopark Český ráj. [online] © 2006 Sdružení Český ráj Zie link: <http://www.geoparkceskyraj.cz/>

Ministerie van Economische Zaken. [online]. Zie link: <http://www.synbiosys.alterra.nl/>

Ministerstvo životního prostředí. [online]. © 2008 - 2012 Ministerstvo životního prostředí. Zie link: <http://www.mzp.cz/>

Natuurmonumenten. [online]. Zie link: <http://www.natuurmonumenten.nl/>

Oficiální stránky turistického regionu český ráj. [online] © 1992-2013 Sdružení Český ráj. Zie link: <http://www.cesky-raj.info/cs/turisticky-region/>

Rijksoverheid. [online]. Zie link: <http://www.rijksoverheid.nl/>

Samenwerkingsverband Nationale Parken. [online]. Zie link: <http://www.nationaalpark.nl/>

Andere internetbronnen

12LANDSCHAPPEN. *Over 12Landschappen*. [online]. [gebruikt op 2013-01-21]. Zie link: <http://www.de12landschappen.nl/Wie-we-zijn/Organisatie.php>

ACHTERHOEK. *Historie van de Achterhoek*. [online]. © Achterhoek 2013 [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: http://www.achterhoek.nl/over_de_achterhoek/echt_achterhoek/historie/

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY. Ústřední seznam ochrany přírody (ÚSOP). *CHKO Český ráj*. [online]. [gebruikt op 2013-03-08]. Zie link: http://drusop.nature.cz/ost/chrobjekty/zchru/index.php?frame&SHOW_ONE=1&ID=2336

CENTRAAL BUREAU VOOR DE STATISTIEK. Nationale landschappen beslaan één vijfde van Nederland. [online]. CBS, 2013 Webmagazine, woensdag 3 augustus 2011 9:30. [gebruikt op 2013-02-04]. Zie link: <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/dossiers/nederland-regionaal/publicaties/artikelen/archief/2011/2011-3443-wm.htm>

CESKEHORY.CZ. *Historie Českého ráje*. [online]. [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: <http://www.ceskehory.cz/cesky-raj/historie.html>

ČESKÝ KRUMLOV – Oficiální informační systém. Žofínský prales. [online]. © Sdružení Oficiálního informačního systému Český Krumlov, 2000 [gebruikt op 2013-01-19]. Zie link: http://www.ckrumlov.cz/cz1250/region/soucas/i_zofpra.htm

COAST ALIVE. *Waddenzee, Netherlands*. [online]. [gebruikt op 2013-01-30]. Zie link: <http://www.coast-alive.eu/content/waddenzee-netherlands>

COMPENDIUM VOOR DE LEEFOMGEVING. *Nationaal Landschap Graafschap*. [online]. [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: <http://www.compendiumvoordeleefomgeving.nl/indicatoren/nl1488-Graafschap.html?i=12-148>

DE GELDELANDER. *Nieuwe toeristische organisatie Achterhoek*. [online]. © 2013 De Gelderlander. [gebruikt op 2013-03-28]. Zie link: <http://www.gelderlander.nl/regio/achterhoek/nieuwe-toeristische-organisatie-achterhoek-1.3472201>

EUROACTIV.CZ. *Počet oblastí chráněných v rámci soustavy Natura 2000 se rozšíří o více než 200 lokalit*. [online]. © 2004-2013. EU-Media, s.r.o. [gebruikt op 2013-01-21]. ISSN 1803-2486. Zie link: <http://www.euractiv.cz/zivotni-prostredi/clanek/pocet-oblasti-chranenych-v-ramci-soustavy-natura-2000-se-rozsiri-o-vice-nez-200-lokalit-006582>

FEDERATIE PARTICULIER GRONDBEZIT. *Over FPG*. [online]. Veranderd: 25-01-2013. [gebruikt op 2013-01-21]. Zie link: http://www.grondbezit.nl/organisatie_fpg.html

FIALOVÁ, Michaela, FIŠEROVÁ, Anna. *Zvláště chráněná území ČR* [online]. 2010 [gebruikt op 2013-01-14]. Zie link: <http://www.kct-tabor.cz/gymta/ChranenaUzemiCR/ChranenaUzemi.htm>

FIETSEN EN WANDELEN IN DE ACHTERHOEK. *Achtkastelenroute*. [online]. © 2013 www.fietsenwandelenachterhoek.nl. [gebruikt op 2013-03-29]. Zie link: http://www.fietsenwandelenachterhoek.nl/fietsen_op_het_platteland/themaroutes/achtkastelenroute.html

GASTVRIJE LANDGOEDEREN. *Landgoed Het Zand Hettemer Oldenburger*. [online]. [gebruikt op 2013-03-29]. Zie link: <http://www.gastvrijelandgoederen.nl/landgoed-detail/items/landgoed-het-zand-hattemer-oldenburger.html>

GEMEENTE BRONCKHORST. *Nationaal Landschap De Graafschap*. [online]. [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: http://www.bronckhorst.nl/over-bronckhorst/zoveel-te-zien_3236/item/nationaal-landschap-de-graafschap_45097.html

HET BETERE BOERENBED. *De meeste bijzondere familievakantie*. [online]. [gebruikt op 2013-03-28]. Zie link: <http://www.boerenbed.nl/het-betere-boerenbed.html>

INSTITUUT VOOR NATUUREDUCATIE EN DUURZAAMHEID. *Over IVN*. [online]. [gebruikt op 2013-01-21]. Zie link: <http://ivn.nl/over-ivn>

KASTELEN & TUINEN. *Kastelen en tuinen in de achterhoek*. [online]. © 2008 Achterhoeks Bureau voor Toerisme [gebruikt op 2013-03-24]. Zie link: <http://www.kastelenentuinen.nl/nl/home/>

KLAPALOVÁ, Martina. *Chráněná oblast v Brdech bude větší než vojenská, obce čekají potíže*. iDnes.cz. [online]. 19 september 2011. [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: http://praha.idnes.cz/chrana-obl-ast-v-brdech-bude-vetsi-nez-vojenska-obcim-vzniknou-potize-1ma-/praha-zpravy.aspx?c=A110919_1653884_praha-zpravy_kol

MILIEUHULP. *Ontstaan Nationale Parken*. [online]. Laatste bewerking: 30 november 2011. [gebruikt op 2013-01-22]. Zie link: http://www.milieuhelp.nl/wiki/index.php/InterneFAQ:Ontstaan_Nationale_Parken#

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Biosférické rezervace UNESCO*. [online]. 27.02.2002 / 11:01. [gebruikt op 29.1.2013] Zie link: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/multilateralni_spoluprace/unesco/cr_v_unesco/biosfericke_rezervace_unesco.html

NATIONAAL LANDSCHAP DE GRAAFSCHAP. *Organisatie*. [online]. © 2010-2013 Nationaal Landschap. [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: <http://www.nationaallandschapdegraafschap.nl/organisatie.html>

Nationaal Park De Grootte Peel. [online]. [gebruikt op 2013-01-15]. Zie link: <http://www.nationaal-parkdegroottepeel.nl/documents/home.xml?lang=nl>

Nationaal Park De Hoge Veluwe. [online]. [gebruikt op 2013-01-15]. Zie link: <http://www.hogeveluwe.nl/>

Nationaal Park De Meinweg. [online]. [gebruikt op 2013-01-15]. Zie link: <http://www.np-demeinweg.nl/documents/home.xml?lang=nl>

Nationaal Park Oosterschelde. [online]. [gebruikt op 2013-01-15]. Zie link: <http://www.np-oosterschelde.nl/documents/home.xml?lang=nl>

Natuurinformatie.nl [online]. [gebruikt op 2012-01-03]. Zie link: <http://www.natuurinformatie.nl/nm.dossiers/natuurdatabase.nl/i001961.html>

PŘÍRODA.CZ. *Český ráj*. [online]. © 2004 - 2013 PŘÍRODA.cz [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: <http://www.priroda.cz/clanky.php?detail=985>

PROBOS. www.probos.net/bosdigital/html/doc_geschiedenis_txt.html – 20-01-2013

PROTECTEDPLANET. [online] © 2010 protectedplanet.net [gebruikt op 2013-02-19] Zie link: <http://www.protectedplanet.net/>

PROVINCIE NOORD-BRABANT. Ecologische hoofdstructuur. [online]. © 2013 Provincie Noord-Brabant. [gebruikt op 2013-01-10]. Zie link: <https://www.brabant.nl/dossiers/dossiers-op-thema/natuur-en-landschap/natuur/ecologische-hoofdstructuur.aspx>

PROVINCIE UTRECHT. *Nationale Landschappen*. [online]. Laatst bijgewerkt: 13 december 2012 [gebruikt op 2013-01-10]. Zie link: <http://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/alle-onderwerpen/landschap/nationale/>

Regiegroep Natura 2000 [online]. © Regiegroep Natura 2000 [gebruikt op 2013-01-03] http://www.natura2000.nl/pages/naslagwerk_1_3_1.aspx

RIJKSWATERSTAAT MINISTERIE VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU. *Natuurbeschermingswet*. [online]. [cit 2013-01-23]. Zie link: http://www.rijkswaterstaat.nl/water/wetten_en_regelgeving/natuur_en_milieuwetten/natuurbeschermingswet/

SERVICENET NATIONALE LANDSCHAPPEN. *Bestuur*. [online]. [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: <http://www.nationalelandschappen.nl/organisatie/>

Soutok lidí a krajiny Dyje a Moravy. Zvláště chráněná území. [online]. ©2010, Soutok lidí a krajiny / Moravy a Dyje. [gebruikt op 2013-01-21]. Zie link: <http://www.mordyje.cz/cs/leveno-menu/ochrana-uzemi/zvlaste-chranena-uzemi/>

SPRÁVA NÁRODNÍHO PARKU PODYJÍ. *Samoobnova rybích populací nezastaví rybaření v národním parku*. [online]. 2012 Správa Národního parku Podyjí [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: <http://www.nppodyji.cz/samoobnova-rybich-populaci-nezastavi-rybareni-v-narodnim>

TUREK, Jakub. *Křivoklátsko je lesnickým parkem. Co z toho...?*. Horydoly.cz. [online]. © 2003-2013 Horydoly.cz. [gebruikt op 2013-01-13]. ISSN 1801-9927. Zie link: <http://www.horydoly.cz/turiste/krivoklatsko-je-lesnickym-parkem-co-z-toho.html>

Lezing

LENDERINK, Drs. Willem. *Vrijwilligerswerk. Beleid van de overheid*. (lezing) Olomouc: Studium generale, 9 april 2013.

Geciteerde personen

KOLÁŘOVÁ, Jaromíra - Tsjechische schrijfster en toneel- en scenarioschrijfster

Bronnen van tabellen, kaarten, afbeeldingen

- [1] MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Mezinárodní smlouvy v oblasti životního prostředí*. [online]. © 2008 - 2012 Ministerstvo životního prostředí. [gebruikt op 2013-02-15]. Zie link: http://www.mzp.cz/cz/mezinarodni_smlouvy
- [2] *Noordzeeloket*. [online]. 19-01-2012, Noordzeeloket. [gebruikt op 2013-04-06]. Zie link: <http://www.noordzeeloket.nl/overig/zoek.asp>
- [3] PATZELT, Zdeněk. *Ochrana přírody a krajiny v České republice*. [DVD]. Praha: AOPK ČR, 2008. Zie link: http://www.cittadella.cz/europarc/index.php?p=historie_ochrany&site=zakladni_udaje_cz
- [4] *Logo Natura 2000*. [online]. [gebruikt op 2013-02-02]. Zie link: <http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/comtools/resources/images/natura2000.jpg>
- [5] EUROPEAN COMMISSION – NATURA 2000. *Nature and Biodiversity Newsletter*. Januari 2013, nr. 33. pp. 8 - 10. ISSN 1026-6151. Zie link: http://ec.europa.eu/environment/nature/info/pubs/docs/nat2000news1/nat33_en.pdf
- [6] IUCN. *IUCN Logo*. [online]. ©2012 IUCN. [gebruikt op 2013-04-06]. Zie link: <http://www.iucn.org/logo/>
- [7] *Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky*. [online]. [gebruikt op 2012-01-29]. Zie link: <http://webportal.nature.cz/>
- [8] AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY. *Aplikovaná ochrana přírody: Mapový server* [online]. 2012. [gebruikt op 2013-01-29] Zie link: <http://mapy.nature.cz/>
- [9] *Biosférická rezervace Šumava*. [online]. [gebruikt op 2013-01-29]. Zie link: <http://www.br-sumava.cz/br-v-ceske-republice/>
- [10] *Milieuhulp*. [online]. [gebruikt op 2013-01-29] Zie link: <http://www.milieuhulp.nl/>
- [11] *12Landschappen*. [online]. [gebruikt op 2013-01-29] Zie link: <http://www.de12landschappen.nl/>
- [12] *Natuurmonumenten*. [online]. [gebruikt op 2013-01-29] Zie link: <http://www.natuurmonumenten.nl/>

- [13] MINISTERIE VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit. *Gebiedendatabase*. [online]. [gebruikt op 2013-02-15]. Zie link: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>
- [14] *European environment agency*. [online]. [gebruikt op 2013-01-31]. Zie link: http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/figures/natura-2000-birds-and-habitat-directives-2/nl06n2k_mid2009.eps
- [15] *Compendium voor de Leefomgeving*. [online]. [gebruikt op 2013-02-15]. Zie link: <http://www.compendiumvoordeleefomgeving.nl/>
- [16] *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organizations*. [online]. 1995-2012. [gebruikt op 2013-01-30]. Zie link: <http://www.unesco.org/mabdb/br/brdir/europe-n/Netherlandsmap.htm>
- [17] *PROTECTEDPLANET*. [online] © 2010 protectedplanet.net [gebruikt op 2013-02-19] Zie link: <http://www.protectedplanet.net/>
- [18] AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY. *Ústřední seznam ochrany přírody (ÚSOP)* [online]. 2012 [gebruikt op 2013-02-15]. Zie link: <http://drusop.nature.cz/>
- [19] MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2011*. Praha: Ministerstvo zemědělství; 2012. ISBN 978-80-7434-063-5.
- [20] *Geopark Český ráj*. [online]. © 2008-2011 Geopark Český ráj. [gebruikt op 2013-04-06]. Zie link: <http://www.geopark-ceskyraj.cz/?D=8> KLUB ČESKÝCH TURISTŮ. *Turistické značení*. [online]. © 2011-2013 Klub českých turistů & Michael Stanovský. [gebruikt op 2013-02-15] Zie link: <http://www.kct.cz/cms/turisticke-znaceni-kct>
- [21] *Ministerstvo životního prostředí*. [online]. 2008 - 2012. [gebruikt op 2013-02-15] Zie link: <http://www.mzp.cz/>
- [22] *Správa národního parku Šumava*. [online]. 2008-2013. [gebruikt op 2013-02-15]. Zie link: <http://www.npsumava.cz/cz/>
- [23] *Správa národního parku Podyjí*. [online]. 2012. [gebruikt op 2013-02-15]. Zie link: <http://www.nppodyji.cz/>
- [24] *Správa Krkonošského národního parku*. [online]. 2010. [gebruikt op 2013-02-15]. Zie link: <http://www.krnap.cz/>
- [25] MIKO, Ladislav, ŠTURSA, Jan a kolektiv autorů. *Národní parky a chráněné krajinné oblasti v České republice*. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2010. 2. vyd. ISBN 978-80-7212-543-2. s. 9. Zie link: [http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/4E410FBF45C7B47CC125781D0048DD5B/\\$file/ATTKWA5K.pdf](http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/4E410FBF45C7B47CC125781D0048DD5B/$file/ATTKWA5K.pdf)
- [26] MINISTERIE VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit. *Nationale Parken in Nederland*. Samenwerkingsverband Nationale Parken. Januari 2010.

- [27] MINISTERIE VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit. *Natuurbescherming in Nederland*. Den Haag: September 2005. Zie link: <http://www.ravon.nl/Portals/0/Pdf/Folder%20overzicht%20natuurwetgeving.pdf>
- [28] WANDELNET. [online]. Zie link: <http://wandelnet.nl/>
- [29] MINISTERIE VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit. *Nationale Parken in Nederland*. Den Haag: Van Marken Delft Drukkers, 2005. Zie link: <http://www.nationaalpark.nl/documents/documents/np-brochure-nederlands.pdf>
- [30] CENTRAAL BUREAU VOOR DE STATISTIEK. *Nationale Landschappen, ontwikkeling bebouwd- en agrarisch terrein 2006-2008*. Zie link: <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/dossiers/nederland-regionaal/publicaties/artikelen/archief/2011/2011-3443-wm.htm>
- [31] MONITORVRIJETIJDENTOERISME.NL. *Nationale Landschappen*. [online]. [gebruikt op 2013-04-14]. Zie link: <http://www.monitorvrijetijdentoeerisme.nl/vrijetijdsaanbod/beleidsgebonden-gebied/nationale-landschappen/>
- [32] *Centraal Bureau voor de Statistiek*. [online]. Zie link: <http://www.cbs.nl/>
- [33] *Český statistický úřad*. [online]. Zie link: <http://www.czso.cz/>
- [34] AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY. *Správa CHKO Český ráj*. [online]. [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: <http://www.ceskyraj.ochranaprirody.cz/wps/portal/cs/cesky-raj/o-sprave-chko/>
- [35] KRASYCECH.CZ. *Český ráj*. [online]. [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: <http://www.krasycech.cz/Cesky-raj/index.htm>
- [36] SERVICENET NATIONALE LANDSCHAPPEN. *Gebieden*. [online]. [gebruikt op 2013-04-06]. Zie link: <http://www.nationalelandschappen.nl/gebieden/>
- [37] *Servicenet Nationale Landschappen*. [online]. [gebruikt op 2013-04-06]. Zie link: <http://www.nationaallandschapdegraafschap.nl/>
- [38] KASTELEN & TUINEN in de Achterhoek. *Het Haveke – Eefde*. [online]. © 2008 Achterhoeks Bureau voor Toerisme. [gebruikt op 2013-04-06]. Zie link: <http://www.kastelenentuinen.nl/nl/landgoederen/landgoed/index.php?id=40>
- [39] COLUMBUS. *Kasteel Vorden – Gelderland, Nederland*. [online]. [gebruikt op 2013-04-06]. Zie link: <http://www.columbusmagazine.nl/europa/nederland/gelderland/reisreporter/fotos/70345.html>

Lijst van afbeeldingen, kaarten, tabellen en grafieken

Lijst van afbeeldingen

3.1 NATURA 2000 LOGO	16
3.2 IUCN LOGO	17
3.3 AOPK LOGO	21
3.4 SAMENWERKINGSVERBAND NATIONALE PARKEN LOGO.....	27
3.5 NATIONALE LANDSCHAPPEN LOGO.....	28
3.6 NATUURMONUMENTEN LOGO	28
4.1 GRENZEN VAN EEN BESCHERMD GEBIED	35
4.2 TOERISTISCHE MARKERINGEN.....	36
4.3 TOERISTISCHE MARKERINGEN.....	36
4.4 TOERISTISCHE WIJZERS	36
4.5 TOERISTISCHE MARKERINGEN IN NEDERLAND	44
5.1 MEER VĚŽÁK.....	56
5.2 BURCHT KOST	56
5.3 KASTEEL HRUBÁ SKÁLA	56
5.4 GRAAFSCHAP.....	59
5.5 LANDGOED 'T HAVEKE , 5.6 KASTEEL VORDEN.....	59
5.7 ČESKÝ RÁJ LOGO	60
5.8 GRAAFSCHAP LOGO	61

Lijst van kaarten

3.1 KLEINE BUITEN GEWONE BESCHERMDE GEBIEDEN IN TSJECHIË (31.1.2013)	24
3.2 NATURA 2000-GEBIEDEN IN TSJECHIË (31.1.2013).....	25
3.3 BIOSFEERRESERVATEN UNESCO IN TSJECHIË (2012)	26
3.4 BESCHERMDE NATUURMONUMENTEN IN NEDERLAND	29
3.5 NATURA 2000-GEBIEDEN IN NEDERLAND.....	30
3.6 ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR IN NEDERLAND (2011).....	31
3.7 BIOSFEERRESERVAAT IN NEDERLAND (31.1.2013).....	32
4.1 NATIONALE PARKEN IN TSJECHIË	39
4.2 BESCHERMDE LANDSCHAPPEN IN TSJECHIË (31.1.2013)	42
4.3 NATIONALE PARKEN IN NEDERLAND (2012)	47
4.4 KAART VAN NATIONALE LANDSCHAPPEN	50
5.1 ČESKÝ RÁJ	54
5.2 KAART VAN BESCHERMDE LANDSCHAP ČESKÝ RÁJ	55
5.3 LANDSCHAP GRAAFSCHAP	57
5.4 KAART VAN NATIONAAL LANDSCHAP GRAAFSCHAP.....	58

Lijst van grafieken

3.1 % NATURA 2000-GEBIEDEN VAN STAATSOPPERVLAKTE (JANUARI 2013).....	17
--	----

Lijst van tabellen

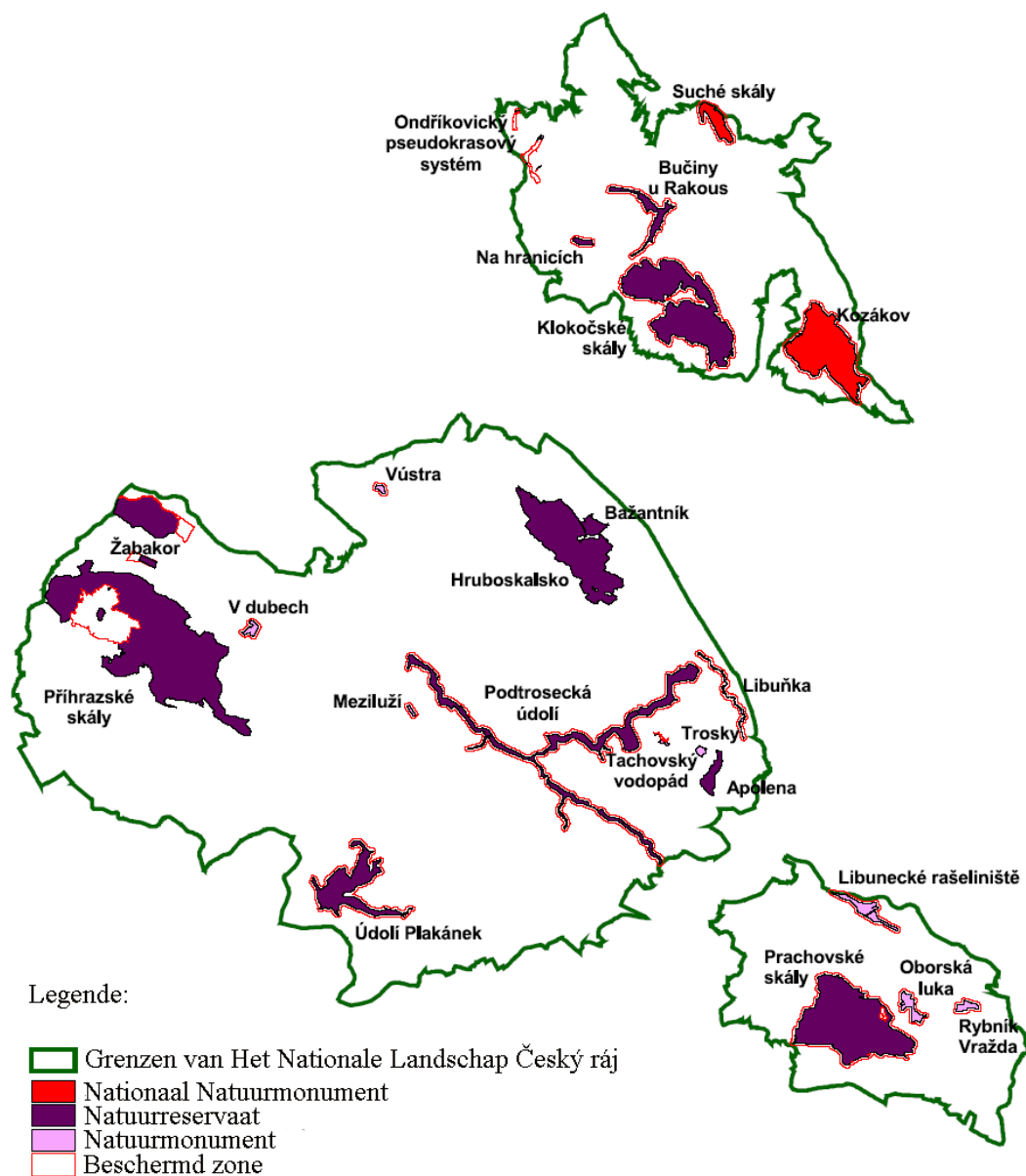
3.1 INTERNATIONALE AFSPRAKEN	15
4.1 AANTAL BESCHERMDE GEBIEDEN VOLGENS IUCN (2012).....	34
4.3 BESCHERMDE GEBIEDEN IN TSJECHIË (2011).....	35
4.4 NATIONALE PARKEN IN TSJECHIË	37
4.5 NATIONALE LANDSCHAPPEN IN TSJECHIË (2012).....	41
4.7 AANTAL BESCHERMDE GEBIEDEN IN NEDERLAND	44
4.8 NATIONALE PARKEN IN NEDERLAND.....	46
4.9 NATIONALE LANDSCHAPPEN IN NEDERLAND (2012)	49
4.2 VERGELIJKING VAN BASISGEGEVENS VAN BEIDE LANDEN	52

Lijst van bijlagen

BIJLAGE 1 - KAART VAN BUITEN GEWONE BESCHERMDE GEBIEDEN BINNEN HET NATIONALE LANDSCHAP ČESKÝ RÁJ.....	81
BIJLAGE 2 - KAART VAN DE BESCHERMDE ZONES BINNEN HET BESCHERMDE LANDSCHAP ČESKÝ RÁJ.....	82
BIJLAGE 3 - KAART VAN KLEINERE BESCHERMDE GEBIEDEN BINNEN HET NATIONALE LANDSCHAP GRAAFSCHAP.....	83

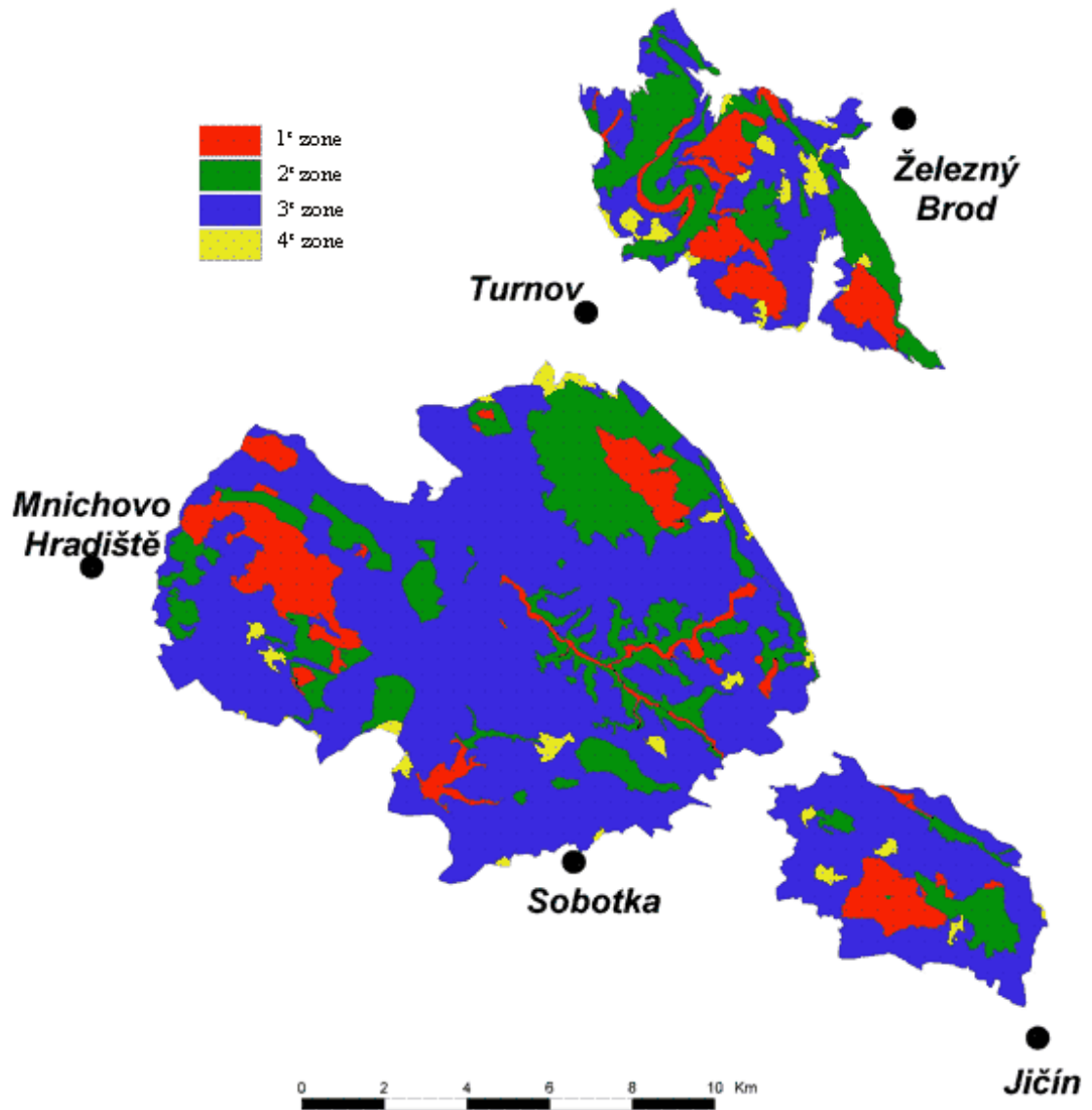
Bijlagen

Bijlage 1 - Kaart van buiten gewone beschermde gebieden binnen het Nationale Landschap Český ráj

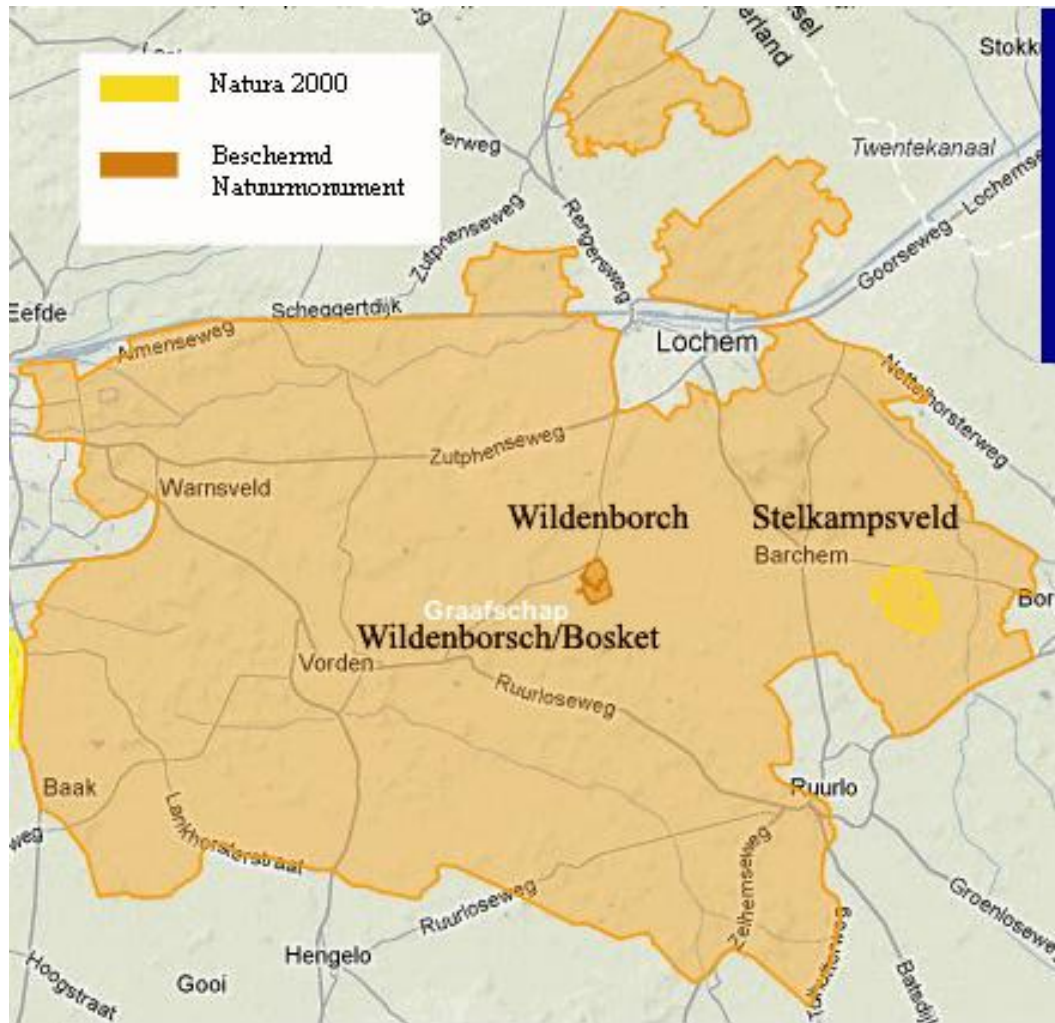
Bron: SPRÁVA CHKO ČESKÝ RÁJ. *Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Český ráj*. Juli 2004. Zie link: http://www.ceskyraj.ochranaprirody.cz/wps/wcm/connect/579afe004e64cbe99ed09e05b19fd989/2004-08-04_PlanPeceCHKO_final_komplet.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=579afe004e64cbe99ed09e05b19fd989

Bijlage 2 - Kaart van de beschermde zones binnen het Beschermd Landschap Český ráj

Bron: AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY. *Správa CHKO Český ráj*. [online]. [gebruikt op 2013-03-15]. Zie link: <http://www.ceskyraj.ochranaprirody.cz/wps/portal/cs/cesky-raj/o-sprave-chko/>

Bijlage 3 - Kaart van kleinere beschermde gebieden binnen het Nationale Landschap Graafschap

Bron: MINISTERIE VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit. *Gebiedendatabase*. [online].
[gebruikt op 2013-02-15]. Zie link:
<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>

Resumé v češtině

Cílem této bakalářské práce je nabídnout čtenáři přehledný úvod do problematiky chráněných oblastí. Hlavním tématem jsou kategorie chráněných území v České republice a Nizozemsku. Práce je psaná v nizozemském jazyce a je rozdělena do čtyř hlavních kapitol. V první kapitole je popsán vývoj chráněných území v České republice a Nizozemsku do dnešní doby a možné příčiny tohoto vývoje. Druhá kapitola se zaměřuje na Evropské zákony související s chráněnými územími a aplikaci této legislativy do zákonů obou zemí. Dále tato kapitola porovnává současné zákony České republiky a Nizozemska a zkoumá jejich ovlivnění Evropskými zákony. V třetí kapitole je uveden bližší popis chráněných oblastí, především národních parků a chráněných krajinných oblastí. Dále tato kapitola nabízí přehledné tabulky národních parků a chráněných krajinných oblastí včetně rozloh, popis ochranných zón a turistického značení v chráněných oblastech. Tato kapitola pojednává také o správě těchto oblastí a jejich financování. V poslední kapitole jsou porovnávány dvě konkrétní oblasti a to Český ráj z České republiky a Graafschap (Hrabství) z Nizozemska z hlediska turismu. Nejprve je krátce popisována historie těchto oblastí a cíl ochrany, poté jsou hodnoceny turistické možnosti, které tyto oblasti mají. Závěr této kapitoly uvádí konkrétní turistické statistiky z obou chráněných krajinných oblastí a negativní důsledky turismu na přírodu.

English Abridgement

The aim of this thesis is to offer readers a lucid introduction to the issue of protected areas. The main theme is categories of protected areas in the Czech Republic and the Netherlands. The work is written in the Dutch language and is divided into four main chapters. The first chapter describes the development of protected areas in the Czech Republic and the Netherlands until today and the possible causes of this development. The second chapter focuses on the European law related to protected areas and the application of this legislation to the laws of both countries. Furthermore, this chapter compares the current laws of the Czech Republic and the Netherlands and examines affect of European legislation on both countries. In the third chapter provides a detailed description of the protected areas, especially national parks and Protected Landscapes. In addition, this chapter provides a summary table of national parks and protected areas, including size, description the protective zones and tourist signs in protected areas. This chapter also discusses the management of these areas and their financing. In the last section are the two specific areas namely Český ráj (Czech paradise) of the Czech Republic and Graafschap (Shire) the Netherlands in terms of tourism. First is briefly described the history of these areas and the objectives of protection then are evaluated hiking opportunities that these areas have. Conclusion this chapter provides specific tourist statistics of both protected areas and negative effects of tourism on nature.

Anotace

Jméno Autora: Lucie Škaloudová

Název Fakulty a katedry: Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci,
Katedra nederlandistiky

Název bakalářské práce: Categorieën van beschermd gebied en vergelijking van hun niveau in Tsjechië en Nederland

Vedoucí bakalářské práce: Drs. Bas Hamers

Počet stran: 86 (78 405 znaků)

Počet příloh: 3

Klíčová slova: natuur- en landschapsbescherming, beschermd gebied, Nationaal Landschap, Nationaal Park, Boheems paradijs, Graafschap, Tsjechië, Nederland

Krátká charakteristika:

Cílem této práce je nabídnout čtenáři přehledný úvod do problematiky chráněných oblastí. Hlavním tématem jsou kategorie chráněných území v České republice a Nizozemsku. Nejprve je popsán vývoj chráněných území v České republice a Nizozemsku do dnešní doby. Dále se práce zaměřuje na Evropské zákony související s chráněnými územími a aplikaci této legislativy do zákonů daných zemí a zároveň porovnává současné zákony České republiky a Nizozemska. V následující kapitole je uveden bližší popis chráněných oblastí, především národních parků a chráněných krajinných oblastí, v obou zemích. Nakonec jsou porovnávány dvě konkrétní oblasti a to Český ráj z České republiky a Graafschap z Nizozemska z hlediska turismu.